

Laisvoji Lietuva

GRUMTYNĖS DĖL NAFTOS ATSARGŲ

Jonas Miškinis

Po II-jo Pasaulinio karo aktu-
aliomis vietomis pasidarė Irako ir
Irano kraštai, kurie yra tarp Rau
donosios jūros ir Persų srovės,
Arabų pusiasalyje. Šių kraštų ge-
ografinė padėtis gan įvairi, uži-
manti apie 2.000.000 kv. mylių. —
Šiame plote yra daug dykumų,
kalnagūbrių ir vietomis nemažai
plotai derlingų žemių. Kad ir įvai-
ri gamta, bet čia gamtovaizdžiais
mažai kas domisi. Daugelio at-
kreiptos akys, ypač biznierių bei
politikų, į požemio turta — naftą.
Atrodo, kad Irakas šiuo metu tur-
tingiausias kraštas požeminiams
naftos šaltiniams visame Arabų pu-
siasalyje ir turys didžiausias reikš-
mės šių dienų ekonominiame gy-
venime. Irake yra didžiausios
naftos atsargos. Be to, dideli žemės
plotai yra neištirti ir dar tu-
o požemio neatidengti naftos šal-
tinių.

Iranas žymiai didesnis už Ira-
ko kraštą, turįs 612.000 kv. mylių
plotą. Jis taip pat turtingas žemės
turtais, ypač naftos versmėms.

Gyvenimo sąlygos

Čionai žmonių gyvenimo sąly-
gos nėra sudėtingos, tačiau žmonių
skirtingumas labai didelis: vieni
gyvena turtingai, kiti skurdžiai.
Turtuolių rankose yra visi
požemių turtai ir didžiuliai derlin-
gų žemių plotai.

Gyventojai įvairūs: arabai, žy-
dai, negrai, indai, persai, pakista-
niečiai ir kiti. Rasių ir religijų
skirtumas irgi didelis. Iš jų gyve-
na 21.000.000 Irane, per 12.000.000
Arabų pusiasalyje ir per 5.000.000
Irake.

Iki Pirmojo Pasaulinio karo
šiuose kraštuose naftos pramonė
buvo nežymi. Pirmas naftos (aly-
vos) šaltinis buvo pradėtas semti
1908 m. Irane. Po I-jo Pasaulinio
karo naftos pramonė gana plačiai
ėmė reikštis. O jau po Antrojo
Pasaulinio karo naftos vartojimas
prasidėjo pasauliniu mastu. Šiuo
metu ten gaunama 20% pasaulio
suvartojimo naftos kiekio.

Dėl dr. J. Prunskio straipsnio APIE KONKORDATĄ

J. Gruodis

"Draugo" Nr. 86 rašoma, kad
knygoje "The World Book" prira-
šyta nesąmonijomis apie Lietuvą.
Tena rašoma, jog Lietuvos nepri-
klausomybė buvo paskelbta 1913
metų lapkričio mėn. dienomis su
sostine Rygoje, jog Lietuva turi
apie 4.000.000 gyventojų ir kad
Rytprūsioje gyvena apie 300.000
latvių. "Draugo" laikraštis ši kny-
ga ironiškai vadinama "Irgi enci-
klopedija".

Pas save namuose turiu kitą
knygą — atlasą, kurioje irgi pri-
rašyta nemažai nesąmonių. Tokios
knygos dažniausiai leidžiamos ko-
merciniais išskaičiavimais, su gra-
žiais paveikslukais, bet jį turi-
nį nekreipiama užtektinai dėme-
sio.

Yra žymiai blogiau, kada ne-
tikslumai arba paviršutiniškai su-
redaguota medžiaga užtikinama
enciklopedijose. Vienas nevykęs
straipsnis pakenkia visam lei-
diniui ir numušą jo mokslinę vertę.

Todėl rimtų enciklopedijų leide-
jai labai stropiai parenka redak-
torius ir bendradarbius, mokėda-
mi didelius honorarus.

Kalbant apie dabar leidžiamą
Lietuvių Enciklopediją, visi turi-
me sutikti, kad didelių reikalavi-
mų statyti negalima. Bet tenai,
kur yra kalbama apie Lietuvos
įvykius, rimtų nukrypimų netu-
rėtų pasitaikyti. Jeigu mes esame
tokie jautrūs, kada apie mus ne-
tiksliai informuoja svetimieji, bū-
kime jautrūs ir savųjų leidiniams.
Būtų gaila, jeigu Lietuvių Enci-
klopedijos leidejo p. Kapočiaus pa-
stangas kas nors kada nors įver-
tintų ironišką posakiu "irgi enci-
klopedija".

Man labai daug abejonių sukė-
lė kun. dr. J. Prunskio straipsnis
apie konkordatą. Svetimtautis,
norėdamas pasiinformuoti apie
Lietuvos konkordatą su Vatika-
nu, šiame straipsnyje tikrai pak-
lystų... Ir štai kodėl.

Straipsnyje rašoma: "Pasitari-
mai su Vatikanu dėl k. prasidėjo
jau 1923, praslinkus metams po
to, kai Vatikanas Lietuvą pripaži-
no de jure. Tačiau tada daug pa-
žangos nepadarėta, nes, iš vienos
pusės, Lietuvos vyriausybė buvo
per daug užimta vidaus atkūrimo
reikalais, Klaipėdos problemomis,
o Vatikanas taip pat per daug ne-
siskubino, nes esant valdžioje ka-
talikams, ir taip bažnyčios teisės
buvo garantuotos".

Išeitų, kad tautininkams užė-
mus valdžią, jinau jau atsidirė ne
katalikų rankose. Bet gi straips-
nyje nesakoma, kas ją sudarė:
mohametoniai, žydai, stačiatikiai
ar kitokie "ne katalikai".

Dabar, dėl neturėjimo laiko.
Tai yra gražus tuometinės val-
džios pateisinimas, bet neįtikinan-
tis. Iš kur staiga pas tautininkus
atsirado tiek daug laisvo laiko?
Voldemaro vyriausybė turėjo vi-
sokių rūpesčių, nemažiau, kaip
krikščionių demokratų. Konkordato
pasirašymo metais Lietuvos

— Lenkijos santykiai buvo įtėp-
ti ligi karo stovio. Lenkai į Lie-
tuvą siuntinėjo ginkluotus gaujas,
kęsdamiesi nuverstį Voldemaro
vyriausybę. Tais pačiais metais
prasidėjo garsioji byla Ženevoje.
Su vokiečiais santykiai irgi buvo
nesutvarkyti. Bet tuometinė tau-
tininkų valdžia rado laiko tiek už
sienio, tiek vidaus reikalams tvar-
kyti.

Teigimas, kad Vatikanas "ne-
siskubino", nėra didelis kompli-
mentas pačiam Vatikanui. Krikš-
čionių dem. valdymo metais iš
Lietuvos policinėmis priemonėmis
buvo išvyta nuncijus ark. Cechi-
ni, reikiama, kad su Apaštališkuoju
Sostu santykiai nebuvo sklandūs.
Pagaliau, konkordatui sudaromi
tam, kad bažnyčiai krašte būtų
 suteiktas oficialus statusas ir įtei-
sintos tam tikros privilegijos, ba-
žnyčiai iš vienos pusės ir civilinei
valdžiai iš kitos. Su tokiais tik-
rai katalikiškais kraštais, kaip Au-
strija, Ispanija, Portugalija kon-
kordatui buvo sudaryti dar devy-
nioliktame šimtmetyje. Kodėl tik
su Lietuva Vatikanas "nesiskubi-
no"?

Toliau kun. Prunskio straips-
nyje rašoma: "Reikėjo santykius
normuoti. Į valdžią atėjusi tauti-
ninkų vyriausybė rūpinosi pageri-
ninti santykius su dvasininkais k.
pagelba. Prof. A. Voldemaras, bū-
damas min. pirm. ir užsienio reik-
kalų min., jau 1926 metų pabaigoje
pradėjo pasitarimus su Apaš-
tališkuoju vizitatorium ark. Jurgiu
Matulevičium. Per mėnesį laiko
buvo sudaryti pagrindiniai konk.
metmenys. Deja, ark. Matulevi-
čiaus mirtis (27. I. 27) reikalą su-
trūkdė. A. Voldemaras 1927 me-
tų vasarą pats nuvyko į Romą.
Norėdamas kuo greičiausiai paba-
gti su konk., pasitarimuose su Va-
tikano atstovais pagrindan paėmė
jau sudaryto Lenkijos konkorda-
to nuostatus ir gana greitai pasie-
kė susitarimo".

Klausymas: kodėl tautininkams
atėjus valdžion staiga pairo san-
tykiai su dvasiškijs? Argi buvo
pradėtas kunigų persekiojimas? O
gal buvo uždarinėjamos bažny-
čios ir piliečiams draudžiama
melstis? O gal buvo pradėtos ati-
minėti žemės iš parapijų? Nieko
panašaus nebuvo. Su nepolitikuo-
jančiais dvasiškijs Voldemaro
valdžios santykiai buvo geri, o
nesusipratimų buvo tik su politi-
kuojančiais, ir visiškai ne bažny-
čios klausimais. Pagal kun. Prun-
skį išeitų, kad konkordato pagel-
ba prof. Voldemaras norėjo "susi-

Lietuvos Šveicarija — Zarasai, anais, laisvės laikais, tūkstančius sutraukdavo vasarotojų, net ir iš
užsienio, kur su gulbėmis bei laiveliais išstydavosi ežeruose ir įsaulėje brandino sveikatą.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS LAIKRAŠTIS

JAV LB Centro Valdyba lei-
džia lietuvių bendruomenės nepe-
riodinį laikraštį — biuletinį, ku-
riame talpinama Centro Valdybos
įvairūs pranešimai ir kitos infor-
macijos, liečiančios lietuvių bend-
ruomenės vidaus gyvenimą. Biu-
letenį gauna gana ribotas asmenų
skaičius; jį gauna LB Tarybos na-
riai, apygardų ir apylinkių valdy-
bų nariai, laikraščių redakcijos ir
kiti asmenys, stovį lietuvių bend-
ruomenės priešakyje. Biuletinio
leidimą reikia skaityti teigiamu
lietuvių bendruomenės gyvenimo
reikšiniu, bet jis toli gražu nepa-
tenkina visų aspiracijų. Šiais mo-
dernizmo laikais, didėlei organizaci-
cijai reikalingas spausdintas žo-
dis, kuris nuolat gvilidentų lie-
tuvybės iš laikymo ir kultūrinis
klausimus ir kartu populiarintų
pačios lietuvių bendruomenės idė-
ją lietuvių visuomenės tarpe.

Tiesa, mes turime daug laikraš-
čių, kurių dalis mielai talpina lie-
tuvių bendruomenę liečiančius
straipsnius; už tai jiems nuošir-
dus ačiū. Bet vistiek lietuvių ben-
drumenė jaučiasi kampsniu ir

tvarkyti" su politikuojančia kuni-
gija ir Vatikanas šiame reikale
jam mielai padėjo.

Keletas žodžių dėl paties kon-
kordato. Straipsnyje autorius ne-
tiesioginiai sako, kad konkordatą
Voldemaras nuplėgavo nuo len-
kų, nes ark. Matulevičius nespėjo
baigti jo projekto. Tėvų Marijo-
nų išleistoje knygoje "Arkivysku-
pas Jurgis Matulaitis — Matule-
vičius" aiškiai pasakata, kad kon-
kordato projektą ark. Matulevi-
čius baigė 1927.1.20. Šie du prieš-
taravimai nebūtų tokie baisūs, jei
vienas iš jų būtų teisingas. Kon-
kordato autoriumi buvo pats prof.
Voldemaras, o jo pagrinde ne len-
kų konkordatas, bet bažnyčios ka-
nonai. Visi konkordatai panašūs
savo dvasioje, nes ko neleidžia
kanonų teisė, to juose ir nerasi-
me.

Romoje studijavę kunigai pa-
sakoja, kad Lietuvos konkordatas
tenai laikomas pavyzdiniu. Plagi-
jantai niekad nestatomi pavyzdžiu.
Vatikanui tokio užmetimo niekas
neturėtų daryti.

Kun. dr. Prunskio straipsnis
apie konkordatą gal tiktų laikraš-
tinėje polemikoje, bet ne enci-
klopedijoje.

yra nuo jų malonės priklausanti.
Ji ne visuomet gali pasakyti ką
nori jai rūpimais lietuviybės išlai-
kymo ir kultūriniais klausimais.
Atsitinka ir taip, kad jei lietuvių
bendruomenės pasisakymai neat-
tinka laikraščio linijai ir politikai,
tai toki straipsniai nespausdinami.
Turime ir tokių laikraščių, kurie
sąmoningai nutyli lietuvių bend-
ruomenės atliktus pozityvius dar-
bus arba prieš ją kovoja ir nori
sumažinti jos populiarumą. Užtat,
tokiai padėčiai esant, lietuvių ben-
drumenei yra reikalingas laikra-
štis, kuriame atsispindėtų visas
lietuvių bendruomenės gyvenimas
ir užsimojimai. Koks? mėnesinis,
savaitinis, dienraštis? Manau, kad
čia reikia rimtų svarstymų, bet
viena aišku, kad mėnesinis laik-
raštis neapimtų visų bendruome-
nės problemų. Mažiausiai jis tu-
rėtų būti savaitraštis, o tik vė-
liau, sustiprėjus, galima būtų pa-
galvoti ir apie dienraštį.

Per paskutinį LB Cikagos Apy-
gardos suvažiavimą čia kalbamu
reikalu buvo priimta rezoliucija
ir naujai išrinktai LB Tarybai ar-
tik nebus šis klausimas vienu pir-
mųjų rūpesčių. Taip pat jau da-
bar aišku, kad LB laikraštis turė-
tų būti laisvas nuo partinių vėjų.
Kad nemerdytume, turime visais
keliais eiti į lietuviškąją visuome-
nė ir siekti tos įtakos, kuri lie-
tuvių bendruomenei priklauso.

J. Stanaitis

Bronius Rekyva

Popižiaus Metraštis

Lenkijos siena su Lietuva —
buvusi demarkacijos, o vakaruose
Neisės—Oderio linija.

Popižiaus metraštis yra stora,
į raudonos odos viršelius įrišta
knyga, kurioje Vatikanas skelbia
visas savo kūrijas, misijas, įvai-
rius ordinus bei Bažnyčios kilmin
guosius iš viso pasaulio. Šis me-
traštis gal ir būtų atsakymas Sta-
linui, kai jis Jaltos konferencijoje
klausė Rooseveltto, kiek divizijų
turi Vatikanas?

Tas metraštis šiais metais ski-
riasi nuo kitų tik tuo, kad šiemet
miestų, vyskupijų ir kt. pavadinimai
nebuvo rašomi itališkai, bet
taip, kaip jie tame krašte rašomi
bei vadinami. Pav., Vokietijos
miestas Köln iki šiol metraštyje

buvo rašomas Colonia, bet šiais
metais jau taip, kaip jis rašomas
Vokietijoje. Šiuo metraščiu ypa-
tingai nepatenkinti vokiečiai, nes
Vatikanas pripažino Oderio—Nei-
sės linijos sieną, tuo pačiu pasek-
damas Tito pasisakymus. Lenki-
jai buvo pripažinta 1939 metų sie-
na, savajme aišku, ir su Lietuvos
sostine Vilniumi. Čia reikėtų pa-
stebėti, kad Vatikanas turi savo
geografinius žemėlapius ir, reika-
liui esant, jis sienas keičia. Buves
Vokietijos miestas Breslau, me-
traštyje rašomas "Wroclaw", su
priedu — Polonia.

Popiežius Pijus X, Vatikanui
davė — "supernacionalės" įstaigos
terminą, bet tame pasaulio katali-
kų centre, pagrindinėse institu-
cijose yra 90 procentų italų, kurie
kiek galėdami, stengiasi tuose po-
stuose išsilaukyti ir neužleisti ki-
tataučių. Taip pat labai stipri yra
ir prolenkiška grupė, ir lenkai tu-
ri tradiciją "ištikimiausios Baž-
nyčios dukters" vardą. Vatikano
koridoriuose eina stipri kova tarp
prolenkiškos ir provokiškos gru-
pės, bet Vokietija čia laikoma re-
formų šalimi ir nepadedama nei kanc-
lerio K. Adenauerio autoritetas.
Vokiečių pyktis gal kiek ir pag-
rįstas, nes Vatikanas faktinai Len-
kijai pripažino Oderio—Neisės sie-
ną dar anksčiau nei Tito, nes jau
pennai Vatikano radijo transliaci-
jose tos sritys buvo vadinamos
vakaryų Lenkijos, bet ne rytų Vo-
kietija.

Būtų gera, jei ir iš lietuvių pu-
sės būtų daroma žygių, kad Va-
tikanas nekortotų tos pačios klai-
dos, priskirdamas Vilnių Lenki-
jai.

TĖVŲ ŽEMĖ

LASo Anglijos Vietininkijos
leidžiamas naperiodinis laikraš-
tis. T. Ž. turinys — gyvas, įdo-
mus, nušviečias ir tenykštį tie-
tuvių gyvenimą. Ilustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje
metams — 2½ dol., atskiras nu-
meris — 20 cnt.

Užsakyti galima šiuo adresu:
"Laisvoji Lietuva", 911 W 32 St
Chicago 8, Ill.

Pelkių žiburėlio atspindžiai

Ona Algiminienė, Čikaga

Skambiais pakiliais žingsniais, spindėjimu viliojantis, nakties burtai paslaptingas Pelkių Žiburėlis lanko penktus metus — Margučio radijo klausytojus. Keturis darbo metų sezonus jis su pažindino mūsų skaitančią visuomenę su lietuvių dailiojo žodžio kūrėjais, raudančiais kiekvieno besiklausančio širdyje vienu ar kitu atgarsiu. Atskleisdamas gimtosios žemės puošnumą gamtoje ir jos vaikų dvasios polėkius, Pelkių Žiburėlis nušvietė klausytojų akiračių nauju spindėjimu ir užgavo kai kieno gal būt, dar nepaliestą širdies stygą.

Tačiau, žinodami, kad į kiekvieną reikšmingą ne visi vienodai reaguoja — kur vienas verkia, kitas juokiasi — nenustebime, jei ir Pelkių Žiburėlio paskleista šviesa ne visus vienodai apšvietė. — Kiekvieną, pagal jo dvasios imlumą.

Vieni žavėjosi, kiti pritarė, o dar kiti gal net neturėjo savo nuomonės. Bet kas turėjo — sakė, kad eilėraščių deklamacija nėra reikalinga vaidybos. Užtenka aiškios diktijos ir teisingo kirčiavimo. Dažnai netikusiai poezijos vaidyba, kaip šnypščiantis šnypšdis, kad už lango lietus čerėjo, ar liūdnamuteikimas apie danguję migančias žvaigždes saulei nusileidus ir pan. tik trukdo pačiam klausytojui pajusti poeto nusiteikimą ir teisingai suprasti kūrinio idėją. Nepakelia eilėraščių vertės ne prieš kiekvieną eilutę balsingai įkvėpiamas oras, nei balso kaitaliojimas nuo aukštos gaidos iki vos girdimos.

Ėmus kalbėti apie poezijos kūrybą, prie jos ir tenka pasilikti, nes ji užėmė bene žymensnę dalį P. Ž. programos.

Kiekvieną kartą, kuomet Pelkių Žiburėlis pristatė klausytojams kurį nors poetą, įvadiniame žodyje girdėjome visiems poetams taikomą tą patį bruožą, būtent: naujų formų ieškojimas poezijoje. Tas, girdi, ieškojimas ir radęs, anas ieškojė ir neradęs, kitas vėl neieškojė ir radęs, o šis ir visai neieškojė. Tarytum, koks puodžiūš, ar nechanikas.

Prūsų karalius Fridrichas Didysis, turėjęs pomėgį eiliuoti, ieškojo pagalbos francūzių kalboje. Kartą paklaustas, kodėl jis neradęs savo gimtoje vokiečių kalboje, atsakė: — kas toje šuns kalboje gali poeziją kurti. Tačiau Goetės genijus įrodė, kad galima ne tik kurti, bet ir pasaulyje pagarsėti.

Bene 1955 metais gegužės 5 d. Pelkių Žiburėlis, apibūdinęs Vytauto Mačernio kūrybą, prisiminė, kad jis neieškojė naujų formų. Kitaip ir negalėjo būti, nes jis buvo gimęs poetas.

Senovėje ir dar mūsų senosios kartos jaunystėje buvo tikima, kad poetas turi būti juomi gimęs. Kad poetas kuria tikrai lankant jojo Mūzai, iš kurios neabejotinai, jis semdamosi turinį, gauna ir formą.

Taip buvo seniau. O dabar? Mums eiliniams klausytojams, ne užmatantiems Parnaso viršūnių, belieka tik sveikinti kiekvieną rimtą pastangą.

1937 metais Klaipėdoje, Prekybos Instituto patalpose, minint rusų poeto Aleksandro Puškino 100 metų nuo jo mirties sukaktį, to

Instituto rektorius Ernestas Galvanuskas savo prakalboje, aptaręs Puškino gyvenimą ir jo reikšmę rusų literatūroje, tarp kitko pasakė šiuos žodžius: — "Ne kiekvienas šimtmetis gimdo tokius poetus, koks buvo Puškinas.

Apsidžiaugiau išgirdus šiuos žodžius. Apsidžiaugiau dėl to, kad nebesigėdysiu ašaru, kurių kadaise ne viena nukrito ant storo tomo lapu. Dėl ko? Dėl to, kad buvo taip jaudinančiai gražu, kada žodžiu, daina taip darniai skambėjo su turinio gaidom. Neaišku tada buvo pirmosiomis žaliomis jaunystės dienomis, kodėl taip gražu, kad svajinga Tatjana mėjo balkone laukti tekancios ašaros, palydint danguje gėstančias žvaigždes. Dėl ko raliujant gamtai nuo vandenų, miškų, kalnų ir prarajų, viliojančių ir grasančių garsų, buvo gera su jais kilti, kristi, svaigti jų sukuriuose, kaip ne atskiriama jų dalelyte ir visų gamtos užgaidų būti kartą valdove, kartą auka.

Dabar aišku, jog dėl to, kad ištikima Mūza dainavo poetui tobulą rimą, kartu su ritmu, turiniu ir forma.

Pirmojo pasaulinio karo pasėkoje mažoms valstybėms ėmus bruzdėti dėl nepriklausomybės atgavimo, kas, jei ne Maironis buvo lietuviams įkvėpėjas dirbti ir aukotis. — Negausioje lietuviškų knygų lentynoje tada miela buvo skaityti, dabar beveik užmiršta poema "Jaunoji Lietuva". Maironis ją parašė, kada dar jokius pros vaiščių nebuvo nepriklausomybei atgauti. Rašė išvidinio balso skatinamas, nes tai buvo poetas iš Dievo malonės.

Ir, ar nesuvirpės širdis, sekant posmą po posmo, priėjus šitą keturėlį:

... Ir eina tas garsas per Lietuvą / mūsų,

Kaip Nemuno mielo blaivioji / vilnis.

Jam pritaria balsas nuo Kuršo ir / Prūsų,

Jo klausos nutilus naktis.

Kaip daug pasakyta su tiek mažai žodžių. Jie išartai muzikiniu ritmu uždegė dar karštesnį patriotizmą jaunųjų krūtinėse, išgirdus brolių latvių ir mažalietuvių tuos pačius siekimus, kurių vykdymą ištikimai slėpė naktis. Kazin, ar palaidai surašyti žodžiai — "suiškota" nauja forma būtų turėjė tos pat galios? Daug dainų ir giesmių gavome iš Maironio kūrybos ir, žinoma, todėl, kad jis rašė nieko neieškodamas, o iš perpildytos krūtinės. Nors ir prikiša ma jam, kaip ir Baltrušaičiui, rusų itaka, bet netikslu būtų manyti, kad poetai būtų to nenumanę ir norėdami, būtų galėję tos itakos išvengti. Bet jie rašė sąmoningai, kaip jiems, poetams, reikėjo. Gaila tik, kad mūsų atgimimo dainiui Maironiui, Pelkių Žiburėlis permažiai skyrė vietos savo programoje.

Neabejotinai vertinga ir nadingą darbą atliko Sambūris Švieša. Be šviesos netarpsta joks augalas, bet tenka abejoti, ar mūsų viestoji mūsų poezija uždegė lietuvių jaunųjų širdis naujiems ryžtams tėvynės aukai pakelti. Jei taip, tai Pelkių Žiburėlio teikiamas dvasinis penas bus balansuotas.

DAILININKAS PASAKOJA

Pasikalbėjimas su Antanu Rūkštėle apie jo dailės kūrinių parodą Klivlande ir dailininko kūrybines galimybes Šiaurės Amerikos zemyne.

Antano Rūkštėlės dailės kūrinių paroda Klivlande, spėjant iš spaudos pranešimų, praėjo dideliu pasisekimu. Dailininko laimėjimų suždomintas Jūsų korespondentas apsilankė pas Antaną Rūkštėlę, ne seniai grįžusį į Čikagą, bičiuliška me pasikalbėjime patyrė jo išpuodingas apie Klivlandą patirtus parodos metu. Tai pačia proga pasikalbėjime buvo paliesta Antano Rūkštėlės dailės kūrybos veikla po tolimosios Australijos dangum, taip pat ir šio pastarųjų dviejų metų patirtis Šiaurės Amerikos zemyne.

Pasikalbėjimą pradėdame nuo Australijos padangės.

Dailininkas, pradėdamas įdomų pasakojimą, pastebėjo, kad tremties nepilnus penkerius metus praleidęs Bavarijos Dillingene prie Dunojaus, 1949 m. pavasarį su šeima pasinešęs į Australiją, kuriuos kraštus pasiekė gegužės 5 d. Vienai savaitei tepraėjus, dar būnant imigracijos stovykloje, su rengę lietuvių liaudies meno ir savos dailės kūrinių parodėlę, kuri patraukusi australų dėmesį.

— Šitas įvykis mano gyvenime po Australijos dangum nepraejo be pėdsakų. — pastebėjo Antanas Rūkštėlė savo pasakojime. — Greitu laiku aš buvau pakviestas su savo darbais dalyvauti au

Petras Sagatas

KLEVO LAPAS IŠ LIETUVOS

Pratarė man, atsiųstas iš Lietuvos / vos lapeli,
Kurioje vietoje tėvynėj žaliavai? / Kuriam kiemę ar pakelės miškely
Nuraškė kas tavo? Ar pats tu / nukritai?

Ar prie čiurlenandio, sraunaus / upelio,
Kai vasaros prapliupo linksmas / kvaitulyš?
Ar kapinyne tam, ką ant statauš / kalnelio,
Nubėrė ant brangių kapų šiurpus / šiaurys?

Sakyk, ar klevas — tavo tėvas — / dar tebegyvena,
Belaukdamas pavasario auginių / spindulius?

Ar jis šakom nuo vėjo dar / tebeplazdena,
Netverdamas ilgesnių laisvų, / šviesių dienų?

Ar nuo sausras ir nuo audrų / žvarbiųjų
Jisai gal ten nuvyto, kaip čionai / kad tu?...
Ir dulkės nuo aplinkinių laukų / gimtųjų

Apklojo jo lapus nukritusius / mirties šydu.
Hollywood, Florida.
Kovas, 1958

stralų dailininkų kūrinių parodoje. Tais metais dalyvavau net trisose jų parodose. Idomu pastebėti, kad viena jų parodų buvo rinktinių Australijos dailininkų, taigi ir aš patekau į "išrinktųjų" tarpą. Tą parodą nūdien su malonu prisimenu dėl to, kad mano darbų įvertinimas buvo labai geras, nes aš, australų teigimu, — atvežęs naujos dvasios. Pasisekimo skatinamas, sekanciu 1950 m. kovo mėnesį aš jau vienas surengiau savo dailės kūrinių parodą ir visų mano tautiečių nustebeimu, pardaviau net keturiolika paveikslų! Vieną jų nupirkto gubernatorių W. Norry. Prisiėmiant australų milžinišką neapykantą naujiesiems emigrantams, mano pasisekimas visus stebino. Vėliau su ruošiau dar dvi savo parodas — Adelaide ir viena — Melbourne.

1955 m. vidury beveik pakeliui su paroda į Sidnėjų, pasiekė mus žinia, kad gauname vizas į Jungtines Amerikos Valstybes, kurias pasiekėme tą pačių metų birželio 23 dieną. Dailininkas pastebėjo, kad atvykus į Los Angeles ir ten apsisivokęs, kūrmosi sąlygos Dėdės Sa mo krašte nebuvosios palankios, panašios ir visų mūsų dailės bei kitų meno darbuotojų kūrmosi sąlygas. Pabuvojęs Los Angeles višš metų ir ten 1956 m. surengęs vieną savo dailės kūrinių parodą, Antanas Rūkštėlė su šeima gruodžio mėnesį atvyko į Čikagą, šiame didmiestyje įsikurdamas ilgesniam laikui. Gyvendamas Čikagoje 1957 m. kovo mėn. turėjo savo darbų parodą Detroito ir dalyvavo lietuvių dailininkų kūrinių parodoje bei Čiurlonio Galerijos atidarymo bendroje parodoje Jaunimo rūmuose Čikagoje.

— Mano kūrmosi po Šiaurės Amerikos dangum iki šių dienų buvo kilnojimosi padėty. Apvažiavęs beveik apie visą žemę, judu iš inercijos. Jau virš metų, kai svetimiejiems dievams netarnaujau dirbu savo kūrybinį darbą. Matyti, turiu gerą šeimą, kad pakencia mano dažus, teptukus ir daromą netvarką namuose, ypač ruošiantis parodomoms... — šypsodamas pasakė dailininkas.

— Tamsta, dailininke, Klivlandą lankėte, regis, pirmą kartą, kaip pavyko ten Tamstos dailės kūrinių paroda, kokie Tamstos išpuzdžiai apie Klivlando lietuvius ir jų kultūrinę veiklą? — paklausė Jūsų korespondentas.

— Apie Klivlandą ir ten su tiktais tautiečiais mano parodos metu, aš patyriau pačius gražiausius išpuzdžius ir šitą vašingą miestą visada prisiminsiu su dideliu malonumu! — gyvai atsakė Antanas Rūkštėlė. — Ką aš galėčiau pasakyti apie savo parodą Klivlandė? Trumpai kalbant — labai gerai. Apie parodos pasisekimą by-

SUKAKTUVIŲ BANKIETAS

CHORO PIRMYN

kelionės į Lietuvą 1938-ais metais

Iš Čikagos, birželio 10 d., 1938 metais choras Pirmyn iškeliavo savo istorinei kelionei į Lietuvą su 41 nariais, su choro vedėju K. Steponavičium priekyje.

Su choru važiavo didelis skaičius turistų, pasinaudodami šia proga aplankyti savo tėviškę. Tai buvo paskutinė ekskursija į Lietuvą, nes sekanciais metais kilo Antrasis Pasaulinis karas.

Pirmyn chorę tebedainuoja net aštuoni tos kelionės nariai, ir jų iniciatyva rengiamas bankietas minėti 20 metų sukaktį šio įvykio. Bankietas įvyks:

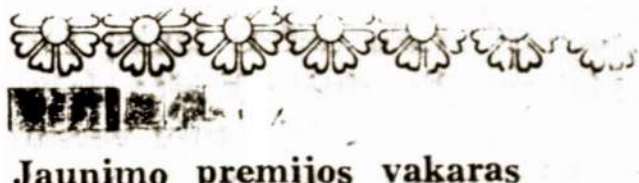
Clearing Industrial Club,
6455 South Central Avenue,
Chicago, Illinois,

sekmadienį, birželio 8 d., 1958 m. Lietuvių visuomenė yra kviečiama švęsti šią sukaktį su choris tais. Bankietas prasidės 5 v. p. Bus programa ir šokiai. Bilietai po \$5.00 asmeniui. Vietas galima rezervuoti pas:

Stepens Liquors,
4134 Archer Avenue,
arba telefonu: LAfayette 3-1933

Kazys Binkis,
poetas ir dramaturgas

Jaunimo premijos vakaras

Balandžio 12 d. Jaunimo Centre (Jezuitorų namuose) įvyko premijos įteikimas už geriausią literatūrinį veikalą jaunimui. Šį vakarą su menine programa ir šokiais organizavo Čikagos Lietuvių Mokytojų Draugija. 250 dolerių premija už geriausį 1957 m. kūrinių — paskyrė LB Valdyba.

Ponia Šimaitienė Jury komisijos vardu paskelbė, kad šią premiją laimėjo A. Vambutas už veikalą "Trys Sakalai" (pasakos ir padavimai). Aplodiscentams palydint, premijos laureatui buvo įteiktas čekis.

Šia proga kalbėjo vysk. Brizgys, jury komisijos pirmininkas A. Tamulaitis, švietimo komisijos atstovas P. Tamulevičius ir laureatas A. Vambutas.

Meninę programą dalį atliko: dainininkė Vijolėta Cinkaitė — Kojelienė, akompanuojant Dino Bigalli; E. Blandytė, paskaitėdama ištrauką iš premiūto veikalo "Zvakidė", ir dvi jaunos šokėjos — Irena Valeckytė ir L. Karosaitė, kurios pašoko baletą, — akomponuojant Florence Peterson.

Tiek iškilmingasis aktas, tiek ir meninė dalis praėjo pasigėrėtinaimai gerai. Jaunosios menininkės žiūrovus nuteikė labai maloniai. Ponia Kojelienė turi puikų balsą, bet lietuviškoje scenoje jinai reitai tepasiurodo.

Pats laureatas p. A. Vambutas yra vidutinio amžiaus vyras, gyvena Town of Lake-kolonijoje. Savo veikalą "Trys Sakalai" jis paskyrė savo žmonai Elenai.

Kaip vysk. Brizgys savo žodyje pabrėžė, — vienas iš didžiausių mūsų nepriklausomo gyvenimo laimėjimų buvo Lietuvos mokytojų išugdymas. Tie Lietuvos mokytojai jaunuio auklėjimo darba tyta ir dabar, emigracijoje. Jaunimo literatūros premijos paskyrimas yra jų pastangų įrodymas. J. V.

Į tautos kūrybinį genijų ne visi suskubo ar panoro gilintis. O tau ta, su visomis savo kūrybinėmis bei dvasinėmis vertybėmis, yra kėrtinis akmuo, ant kurio remiasi ir turi remtis asmeninė kūryba.

— Kiek tai liečia dailininkus, negalvokime, kad šiandieninis dailininko gyvenimas yra palaimingas. Didžiausia tragedija, kad jis tapo išplėtas iš tos žemės, kurios syvais turėjo maitintis bei josios oru kvėpuoti. Antra vertus, svetimata aplinka ir darbas dėl kasdienės duonos, išmuša iš kūrybinių vėžių. O iš pabrū surinkti daug sveikų grūdų, neįmanoma.

— O dabar keli žodžiai visuomenės santykių su meno kūrėjais. Mano nuomone, mūsų šviešumėnė, remdama dailininkus ir dvasinį ir medžiaginį atlieka didelį kultūrinį darbą. Aiškūs ženklai yra, kad toksai bendradarbia vėmas vis labiau plečiasi. O tai rodo, kad ir mūsų menas auga ir stiprėja, artėdamas prie tautinio charakterio ir tautinės dvasios. — Tik daugiau tarpusavio sugyveni-

JURGIŠ VOLDEMARAS

ŽMONĖS KENCIA NE VIEN NUO BADO, MARO IR KARO...

... Meilė turi daugybę nuodėmių. Kada rando negalima panakinti, reikia jį paslėpti. — Meilė yra aklausias šniaps. — Jinai yra lyg dailininkas, kuris priešdams išraugą su apgama vienoje akyje, nupiešia tik kitą veido pusę. — Yra gražus ir kilnus dalykas paslėpti draugo defektus ir atleisti jo silpnybes, virš jo dėmių nuleisti uždangą ir išstatyti parodai jo geriasis ypatybes; tyloje palaidoti jo silpnybes ir virš namo stogo iškelti jo teigiamumus... — senai, labai senai pasakė Robert South.

Bet dar visai neseniai, vos prieš porą dienų, aš sėdėjau minkštame fotely ir klausiausi dviejų širdžių skundo. Vyras ir moteris manęs nematė... Aš jiems buvau nereikalingas. Jie sustikdo tu vienedi, iškankinti nelaimingos meilės, nu silvylė ir pavargę. Koks laimingas sutapimas! Dvi amuro aukos, jau nebe pirmos jaunystės, rado progą, vienas kitam atverti savo širdies paslaptis.

Jinai kalbėjo, o vyras išsiožiojė klausėsi. Jinai sakė: "Gyvenime mylėjau tik du kartus. Pirmą kartą jaunystėje, dar nekaltai mergaitė. Dienomis nežinodavau kur dingti, be jo viskas buvo nemėla. Nakties bijojau kaip siaubo, nes žinojau, kad ir vėl ligi ausros gulėsiu atmerktomis akimis, o pabudus paskęsiu nevilty ir melancholijoj. Jisai į mane ir nežūrėjo... O buvo gražus, lyg pasaka. Išbalau ir sublogau, teta nuvežė pas daktarą, o daktaras pasakė, kad gausiu džiovia ir mirsiu. Aš buvau perdaug išdidi ir savo jusmų jam niekad neredodžiau. Dar ir dabar jį prisimenu. Jis ėjo ir nuėjo pro šalį, bet mano sieloje paliko gilius pėdsakus.

Dabartinį sutikau netikėtai. Ne žinau, kas mane prie jo taip traukia. Kitoms jis nepatinka; sakó: ir blauros, ir nejaunas. Bet mane viskas traukia: jo apžvelsus rankos; jo svelnus, moteriškas balsas, jo palinkę pečiai. Jisai vaikiojasi su divorsuota moterim. Aš dabar pradėjau jo nekęsti, bet žinau, jog ir šitas jausmas kyla iš meilės jam. Kuo ana geresnė? — dažnai pagalvoju. Ką jis joje mato?"

"Ką jis joje mato? — meilė yra akla. Jau du metai, kaip neberanu du vietos. Protas sako viena, o širdis kita. Kas kartą, kai pas ją nueinu, aiškiai matau, jog ji manęs vis labiau ir labiau nekencia. Kalbėdama ji nusiuka nuo manęs... Paduodėma ranką, ji skubina ją ištraukti. Nors aš apie tai neesu nei pusės žodžio taręs, jina: žino, kaip dėl jos kankinuosi. Gal dėl to ji manęs ir nekencia. Aš vieną kartą bandžiau joje rasti tai, kas mane nors truputį atšaldydų. Bet velitui, velitui. Nuo galvos ligi kojų pirštų ji visa kažkokia tobula, kažkokia nežemiškai viliojanti. Juk aš jau nebe mažas vaikas... Rafaelis jos galį ir nebūtu piešęs. Jinai neturi klasiško grožio. Kitį sakó, jog tai paprastai mergaitė, kokių Amerikoje pilna. Gal ir pilna. Bet jau du metai, o žaizda negyja. Džiovos gal ir negausiu, o kancias moksėsiu pakelti. Sakó, jog laikas visą žaizdas gydo. Pagydysi ir mano?"

"Jūs laimingi!" — sakau aš, — "nes yra pasakyta, kad geriau mylėti ir meilės netekti, nei niekadosi nemylėti!"

Abudu sunkiai atsidūsė. Pagalvojavau, jog kiekvienas neša savo kryžių. Pas visus plaka širdis ir kunčiuojuoja kraujas. Apie Napoleoną sakydavo, kad iš lauko jis yra ledo kalnas, o viduje vulkanas. O Dudincevas neseniai parašė, kad ne vien tik duona gyvenama...

... daugiau nuosirdesnio bendravimo, daugiau kūrybinių vertybių reikalingumo supratimo!

Pažymėtina, kad Antano Rūkštėlės dailės kūrinių parodos globėju buvo JAV Ljetuvių Bendrojo menės Klivlando Apvinklės Valdya, kurios pirmininku yra Jonas Virbalis, veiklus visuomenininkas ir judrus lietuvių tautinės kultūros apraiškų rėmėjas.

Edmundas Vingėla

LAISVOJI LIETUVA

FRFE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER
911 W 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.
Published bi-weekly on Thursdays
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class mater at the post. office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcinė Komistija. Prenumerata:
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakuoja taisy ir taipina savo nuodiu-
ra. Nesnaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus. 2.50 Atskiras numeris 10 ct.
Subscription per year — \$ 4.50;
6 months — \$ 2.50; 10 c. per copy
Pavarte ar slapyvarde pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Iš Praeitės i Ateitį

A. J. Kaulėnas

Amžinas žmonijos ratas sukasi, nestodamas, nepavargdamas ir amžinai pirmyn riededamas. Kas sugeba laiko tempu eiti, — tas gyvas, kas pavargo, — tas sulaužomas, o kas jį pralenkia, — tas genijus.

Amžių rate minimoji mūsų Sąjūdžio 10 metų sukaktis yra trupinys. Tikras trupinys, jei mūsų idėja neturėtų užnugaryje amžių eilės, jei jos eilių nepuoštų šimtai kilnių vardu ir tūkstančiai gražiausių darbų savo tautai ir valstybei.

Laiko bėgyje keičiasi žmonės, keičiasi darbo metodai, keičiasi ir pažiūros, tik viena aukso tiesa ir toji tiesa glūdinanti mūsų idėjos viršūnėje, — mylėk, dirbk ir gink savo tautą, jos garbę ir gerovę, — yra amžiais nekintanti, pastovi ir liks amžina, kol bus gyva lietuvių tauta.

Toji didi meilė tautai buvo ir liks mūsų visų darbų rodiklis, nes tik su ja ir tik per ją mes esame vertingi savo senos bočių tautos vaikai. Dorybių kupinas lietuvis, mylįs savo tautą, energingas, veržlus ir neįžinas nusiminimo kovoje už idealus buvo ir liks Sąjūdžio, o kartu ir lietuviško nacionalizmo, simbolis. Ir mes su pasididžia vimu prisimename visus tuos var dus, kurie kaip švyturys šiandien yra mums, kad ir mes Sąjūdžio rėmuose atlikume garbingai visus uždavinius lietuvių tautos da barčiai ir ateičiai.

Lietuviškas nacionalizmas yra besąlyginė meilė lietuvių tautai. Tai reiškia, kad mūsų eilių nei da bar, nei praeityje netemdė karjeristų vardai, kad mes buvome ir esame laisvi tarti žodį, einantį iš tautą mylinčios širdies. Ir lai bū na mūsų tas tariamas žodis teisin gas: gerame darbe paskatinkime bičiulius ar net ir nedraugus, gi blogų darbų autoriams mokėkime atvirai ir kietai tarti — ne.

Tiesos daugel kas nemėgsta, už tai ir mūsų tarti žodžiai dažno bū

na nemėjami ir mes, jų pagiežos valandoje, esame įvairiausiai pravadžiuojami ir barami. Bet mes nebokime to, nes tiesa yra tik viena!

Labai įdomi paralelė: Aušros gadynėje žadintojai lietuvių būsė ap mirusioje tautoje buvo pravadžiuojami "litvomanais" ir buvo tikima, kad tuo paniekos žodžiu užmuš idealistų pasiryžimą dar bui už Lietuvos laisvę ir garbę. Deja, tvirtam pasiryžimui ir ži nančiam savo darbo tikslą asme niui jokie nedraugų šmeižtai ne užkirto kelio į laimėjimą ir visiškai teisingai šiandien mes jais di džiuojamės, kaip dvasios milžinais.

Ar šių dienų "išminčių" meta ma panieka į Lietuvos mylėtojus (apšaukant juos fašistais, naciais ir t. t.) išmuš iš vėžių jų ryžtą ir meilę savo tautai? Tikėkime, kad ne! Ir tikėkime karštai, nes būtų didelė nelaimė tautai, o ypač šian dien tremčiai, jei iš aktyviausių kovos gretų imtų trauktis tryiau sia širdimi mylįs savo tautą lietu vis.

Mūsų eilių praeitis mus daro išdidžiais, nes mūsų idėjos draugų nueitas kelias yra pilnas didžiųjų asmenybių, kurių kilnus pa vyzdys švietė ir švies kelius — į rytdienos darbus ir tikslą.

Ženkime pirmyn, tik pirmyn, ryžtingi ir valingi, drąsus darbuo se ir žodžio, tada būsime verti garbingos mūsų praeities ir kur sime amžiną — nenutrūkstamą meilės grandinę lietuvių tautos garbei ir jos valstybinei laisvei!

Tikiu aš dar, jog dienos mūs, Kuriose vargo kenčiam tiek, Niekad, kaip sapnas, nepraus! Tikiu — mums laisvė grįš, vis tiek!...
Pranas Būdvytis

Gana akis dumti

J. Žvainys

(Tėsinys)

Kuo Lietuvos komunistų partijai buvo sušaudytieji Karolis Požela, Juozas Greifenbergeris ir kiti?

Apie Karolį Poželą rašoma sekančiai:

"Žymi mano atsiminimų dalis skirta Karoliui Poželai, kuris tuo laikotarpiu buvo vienas iš vadovaujančių Lietuvos Komunistų partijos asmenų pogrindyje". (I-žanga).

Kuriantis Nepriklausomai Liebuvočiai, K. Požela buvo vienas tuvai — K. Požela buvo vienas bės komisarių, kurie brovėsi į Lie tuvą, remiami raudonosios armijos ir taip vadinamos lietuvių pro letarinės divizionų, vargiai turėju sios keletą desėtkų vyrų. Bolševikus iš Lietuvos išvijus, K. Po žela atvyksta slapta į Lietuvą ir tampa LKP Centro Komiteto sekretorium. — Jo žmona minėtoje knygoje rašo:

"Karolis Požela džiaugdavosi tamsiais rudens ir žiemos vakarais, nes tamsioje jo niekas nepa žindavo. Užsimauskšlins dideliais bryliais skrybele, kuri paslėpda vo veidą šešėlyje, užsidėjęs aki nius, jis drąsiai žingsniuodavo tamsiomis senamiesčio ir žaliakal nio gatvėmis" (psl. 242).

"1921 m. K. Požela suorganiza vo prie Centro Komiteto, o taip pat ir prie Kauno raikomo Mote rų komunistų skyrius, o sekan čiais, t. y. 1922 metais — Šiauliuo se, Panevėžyje ir Marijampolėje" (psl. 208).

"Tiesa" ėjo reguliariai, spaus tūvė jau dirbo be pertraukos. Karolis, tos spaustuvės organizator ius — buvo tuo nepaprastai pa tenkintas" (psl.).

"Atvažiavęs į Maskvą Karolis Požela įsijungė į naują darbą, o darbo ėia jam buvo pakankamai. 1924 m. Maskvoje vyko IV-asis Lie tuvos Komunistų Partijos suva žiavimas, be to, įvairūs kominter no posėdžiai ir susirinkimai. Va karais po darbo jis kartu su Kap suku (buv. Grigaičio bendradar biu. J. Žv.) atvažiudavo į Kliazmą, kur vasaruoja Kapsukų šeima" (psl. 224).

"Rugsėjo 3-čiąją išlydėju Karolį į kelionę. Lyg į mūsų einan tis karys, jis skubėjo į kitą — pilną pavojų gyvenimą" (psl. 228). Atsidūręs Lietuvoje, K. Požela rašo:

"Aš dabar gyvenu rizikingas dienas. Bijau, kad mūs dar labiau neperskirtų grotai. Jei šiomis die nomis pavyks nuo visų pavojų iš sisukti, tai bus gerai ir tuomet nekuriam laikui gal vėl pavyks užsikonspiruoti" (psl. 232).

"1925 m. pradžioje per Kapsu ką sužinojau, kad Karolis Požela netrukus turi atvykti į Maskvą, į V-ji kominformo kongresą" (psl. 233).

"Aš sekmingai išlaikiusi egzaminus, likau dirbti Maskvoje. — Per egzaminus susirašinėju su Karoliu Požela, kuris tuo metu dar buvo Kryme. MOPR'o Cent ro Komitetas jam pavedė grįžtant iš Krymo organizuoti mitingus Odesoje, Charkove. Karolis Požela buvo tuo labai patenkintas" (psl. 239).

"Pagaliau mums atėjo liūdna diena — rugpiučio 5-toji, vėl mu du plačioje geležinkelio platfor moje" (psl. 240).

"Nebekontraudama laukiau ži nelės nuo Karolio. Gavusi labai džiaugiasi, kad šiais metais ke lionė jam bus laimingesnė. — Jau atvykęs į Kauną..." (psl. 241).

Apie Juozą Greifenbergerį autorė rašo:

"Būtinai reikėjo sudaryti tokį organą, kuris vadovautų ne tik miesto, bet ir provincijos komjau nimui ir kurtų naujas komjauni mo organizacijas visoje Lietuvo je. Toks centrinis vadovaujamas organas — Laikinasis Centro Biu ras su Juozu Greifenbergeriu bu vo sudarytas iš Vilniaus komjau nimo organizacijos aktyvo" (psl. 33).

"1919 m. vasario 10 d. Minske buvo suauktas bendras vadovau jančių komjaunimo organizacijų — Baltarusijos Komjaunimo Cen tro Komiteto ir Lietuvos Komjau nimo Centro Biuro — atstovų pa sitarimas. Jame buvo nutarta a biem organizacijom susivienyti į Lietuvos Baltarusijos Komunisti nę Jaunimo Sąjungą ir sudarytas bendras komjaunimo Centro ko mitetas, kurio sekretoriumi iš rinktas Juozas Greifenbergeris" (psl. 33—34).

"Partijos Centro Komitetas iš šiuntė mane į Maskvą mokyti. Tuo pat metu Juozas Greifenber geris ruošėsi keliauti į Berlyną, kur turėjo įvykti Komunistinio Jaunimo Internacinolo kongre sas, o iš ten į Lietuvą dirbti pogrindyje" (psl. 57).

"Lietuvos Kompartijos Cen tro Biuras sudarė laikinąjį, vado vaujantį komjaunimo organą, Lie tuvos Komjaunimo Centro Biu rą. Jame dirbti paskyrė Juozą Greifenbergerį, Liovą Šapirą ir mane. Juozas Greifenbergeris tuo laiku buvo išvykęs į Vilnių pra vesti organizacinės komjaunimo konferencijos, o iš ten turėjo va žiuoti į Berlyną, kur vyko Kom jaunimo Internacinolo Vykdomo jo Komiteto posėdis. (Jis tuo me tu buvo vykdomojo komiteto nar ys)". (Psl. 66).

"Delegatu į Rusijos komjauni mo pasitarimą buvo išrinktas Juo zas Greifenbergeris" (psl. 88).

"Prikėlė mane Juozas Greifen bergeris, su kuriuo turėjau eiti spausdinti atsišaukimus" (psl. 92). "... 1921 m. ... Buvo nutarta suvažiavimą šaukti užsienyje, t. y.

LEOPOLDUI Naudžiūnui
tragiškai mirus,
pasilikusius artimuosius: p. E. Naudžiuvienę su šeima ir dėdę prel. A. Albavičių, giliai atjaučiame ir kartu liūdimė
LAS Cicero Skyrius.

organizacinis darbas" (pas. 133).
"1926 m. pradžioje visai neti kėtai į Maskvą drauge su Pijumi Glovackiu atvyko Juozas Greifen bergeris... Tuo metu Komunisti no Jaunimo Internacinolo Vyk domasis Komitetas buvo Maskvo je. Juozui Greifenbergeriui pasi ūlė likti ėia dirbti. Maskvoje Juozas ir Pijus dažnai lankyda vo fabrikus ir gamyklas, kurios šefavov Lietuvos politinius kal nius. Mitinguose dažniausiai kal bėdavo Juozas, gvyal, aistringai, įtikinamai... Tačiau neilgai teko džiaugtis brangiais svečiais. Ži nodamas, kad Lietuvoje trūksta vadovaujančių politinių darbuo tojų, Juozas Greifenbergeris iš skubėjo į Lietuvą" (psl. 247—248).

Apie Kazį Giedrį

Knygoje kalbama mažai. Jis yra paminėtas tik kuriant pirmą jią komunistų grandį Vilniuje. Iš knygos gaunasi įspūdis, kad jis Lietuvoje negyveno išviso ir jos nepažinojo, o gyveno Sovietų Są jungoje. Tai galima spręsti iš šių autorės eilučių:

"Į vagoną paskubom įbėjo Ka zys Giedrys. Pamatęs mane apsi kabino, sirdingai pasveikino drau gus. Visi išlipome iš vagono ir atsisojome ant Tarybinės žemės. Kazys Giedrys man perdavė laišką nuo Karolio, kurį jis parašė dar Maskvoje, nežinodamas, ar teks mums susitikti kelyje".

O tame laiške tarp kitko štai kas buvo parašyta:

"Važiudama stotyse žiūrėk pro langą, gal aš pravažiuosiu. O jei aš būsiu pravažiavęs, drg. Giedrys praneš Tau. Kitiems ne sakyk, kad aš turiu pravažiuoti, ir abelnai nesakyk, kur aš vyks tu..." "pagaliau mes vėl traukiny je, kuris dideliu greičiu dumia į Maskvą. Giedrys atsivežęs įvai rių skanėstų, vagono vaišina mus ir daug pasakoja apie Maskvą, o mes jam apie kalėjimą, apie ten likusius draugus, kurių į Tarybų Rusiją vėliau turi nuvykti dar apie 20 žmonių" (psl. 182—183).

(Bus daugiau)

LITO CLUB
Jaukiausia užėiga po sunkaus darbo praleisti laiką ir pasivažiinti įvairiausiai gėrimais.
Jūs maloniam patarnavimui:
Viktorija KARALIENĖ Marija MINEIKIENĖ
3464 So. Lituanica Avenue, Chicago 8.

Dr. Vincas Misiulis, Detroitas, Mich.
Nacionalistinis mons. M. Krupavičiaus habilitacijos „1926 metų gruodžio 17-oji Liūdna 30 metų sukaktis“ pakoregavimas

(23-čioji taša)

Daleistina, kad didelės reikšmės turėjo ir tu ri lietuviškasis konservatizmas. Bet atrodo, kad svarbiausias ir daugiausiai bu nūlėmės, įgautas prieš partijas tautos imunitetas, iš jų pačių seimų rinkimuose naudotų šmeižtų, melo ir apgaulės kanados, kuri dar ir šiandien gerokai juntama. Naudota kananda nesuderinta su jokia morale ir teisingumu, suteikė blaiviai tautai ne tik santūrumą, bet ir reikiamą prieš partijas atsparumą — imunitetą. Aišku, kad partiniai tariamieji "demokratai", šiai minčiai yra ir bus priešingi, ypač galėdami pasiremti buvusių seimų rinkimų laimėjimais. Buvusiu laimėjimų net ir kam norint nuneigti negalima. Jie tikrai bu vo. Tik tie laimėjimai nieko nepasako apie tautos tvirtą ideologinį apsisprendimą, idėjinį pasaulį. Jie daugiau saisto pačių partijų nustatytoj santvarkoj, pilietinių pareigų balsavimu atlikimą. Mūsų rinkimų partinių sąrašų sistemoje ideologiniai tautai tvirtai nesusiformavus, balsavimas ir buvo tik grynai pilietinių pareigų atlikimas. Tą labai ryškiai patvirtina 1922 ir 1926

metų seimų rinkimų išdavos, davusius visai netikėtinius teistines tautos ateistinius laimėjimus. Tas rodo aiškiai, kad partiniai rinkimų laimėjimai nebuvo sutapę su tautos idėjų pasauliu ir jos dvasia. Partijos tokį pavaizdavimą padaryti pajėgumo neturėjo. Tada ne kitokius rezultatus davė ir demokratų tvjomas, 1936 m. išrinktas, jų žodžiais tariant, "antidemokratinis" seimas. Tiesa, jis didelių pretenzijų į demokratiją nereiš kė. Bet patys jo rinkimai buvo vykdomi tais pa čiais demokratiniais principais. Atseit, ta pačia demokratine balsavimo tvarka ir tų pačių bal suotojų laisva, niekieno nevaržoma valia, buvo visuotinu, lygiu, tiesioginiu ir slaptu balsavimu išrinktas. Panašiai, kaip ir visi kiti partiniai sąrašais išrinkti seimai. Tačiau ankstyvesniuose seimuose partinių sąrašų pravedimas su vienos ar kitos partijos dominavimu, dar nereiškė pilno tautos pastikėjimo partija, ar iš viso partijomis. Nes tautos buvo balsuojama ne už partijos ide ologinį sąrašą, apie ką jos dar ir šiandien mėg sta daug kalbėti ir rašyti, bet už jų pažadėtus rinkikams gerovių kalnus ir laimingą gerą gy venimą, ko nei viena žadanti partija neturėjo ir negalėjo tęsėti. Partijų turėjom daug, bet jų ideologinės armijos buvo labai mažos. Tautos kamienas — ūkininkai partijomis nesidomėjo. Neperdaugiausiai domėjosi ir darbininkai. Sun ku daleisti, kad visų partijų narius sudėjus, su sidarytų pilnas vienas nuosimtis tautos šeimos narių. Nebereikali visuose partinių veikėjų — vadų išleistuose atsiminimuose, kaip 1954 metų "Tėvynės Sargas" V tomas, 1 (11) Nr., "Krikščioniškoji Demokratija Lietuvoje", visų didžiųjų

tautos darbų atlikimas priskiriamas keletai de sėtkų krikščioniškų veikėjų. Žinoma, vaduojan tis klebonių skaičiumi, jų buvo daugiau nei kad išvardinta. Ne kitoks vaizdas randamas, kad ir iš ankstyvesnio veikimo, socialdemokratų veikė jo prof. Stepono Kairio atsiminimuose "Lietuva budo". Iš abiejų šaltinių vienądvielkia tik jų vienių teisingas tautos reikalų supratimas, jų į tinkamas vėžes įstatymas ir į nepriklausomą gy venimą įvedimas. O kaip krikšč. demokratų pa sisakytą, tai ir viso jos gerbūvio sukūrimas. Ne kitoks vaizdas yra ir kolektyviam valstiečių liau dininkų veikėjų darbe, "Mykolas Šleževičius". Bet visuose tuose darbuose tų jų tikrųjų armijų nesimato. Kaip gi jas matysi, jeigu jų buvimas buvo tolygus vandens buvimu rėtyje, rėčiui esant vandenyje. Ištraukei rėtį iš vandens, su ištraukimu dingsta ir vanduo. Taip ir su mūsų partijom. Jos turėjo tik griaučius, o laimėję rin kimus ir valdžią, susidarydavo ir reikiama ar mi ja. Antra vertus, ir tie patys partijų griau čiai ideologiniai nebuvo pilnai susitupėje. Dau gelis partinių misionierių — generolų, kone vi sas partijas buvo perėję. — Dažniausiai pradėta krikščioniškoms, baigta tautininkų, kiti net kom unistai. Alle Liūdas Gira, Račkauskas, Povilas Pakarklis, Salomėja Neris — Bačinskaitė ir vi ša eilė kitų. Tai ką bekalbėti apie eilinius parti nius ginklanešius, kurių ideologinis apsisprendi mas daugiausiai priklausė nuo duondavo kas dieninės duonos kėsnio. Visų mūsų politinių par tijų armijų neišsemiamas avangardas buvo val dības — savivaldybės tarnautojai, valdininkai ir mokytojai. Nessant tarnybos įstatymo ir jų in

teresus ginančio administracinio teismo, valdžiai pasikeitus, dažniausiai jiems tekdavo senosios partijos bilietus pakeisti naujosios valdžios partijos bilietais. Partijos, savo demokratijos kles tėjime, nei tarnybos įstatymo, nei administraci nio teismo, kaip už abojančio jų "demokratiją" rekrutuoti partijų armijoms valstybės tarnau jus, įvesti nenorėjo ir neįvedė. Atrodo, kad tais pačiais motyvais vaduodamies, neįvedė ir tauti ninkai. Taip valdininkija prisiderimimo dvasioje išauklėta, nesustoję derinūs net bolševikams Lietuvą okupavus. Jie didžiausioj tautos trage dijoj trilingai lenkdamiis sveikino okupanto iškamšą, jiems patiems labai gerai žinomą gir tuoklį Justą Paleckį. Skaudžiausia, kad jį svei kino pirmieji tie, kurių aukščiausias pašaukimas ir pareiga buvo ginti tvyrnę. Kaip Seimo prezid dūmo, Liet. Šaulių Sąjungos vado pulk. Sala džiaus, Lietuvos Kariuomenės "Savanorių Kūrė jų Sąjungos pirmininko pulk. leit. Petro Gužo, vaidinusio jų pačių sugriauto Seimo Prezidiumo komedijoje pirmojo vice pirmininko rolę mons. M. Krupavičiaus, ne tik sveikinūsio savo ir krik. demokratų partijos vardu, bet ir net siūlusio bendradarbiavimą, ir visos eilės kitų, dar ir da bar valdančių Vliko valdžios portfelius. Mums atsidūrus emigracijoje, daugelis partinių misio nierių, savo ideologinį dvasios stovį pasukę visa eile laipsnių atgal. Taip kietos rankos diktatū rininkams besišliejant prie jiems taip supranta mos vakarų demokratijos, jų idėjų spekuliacijos labai dažnai sukelia spaudoje visai bereikalingų, žemų ir žalingų ginčų.

Mažoji Lietuva

SIENOS APSAUGA ŽIEMA

Rašo: Alf. Nevardauskas, Čikaga.

(Tęsinys)

Apylinkė jau skendo tamsoje, kai mudu ties Pakalnės kaimu iškėlėm koją ant apsnigtos žemės. Vadinas, iki namų liko tik keletas kilometrų. Truputį pailsėję nuo tarėme nosies tiesumu kiūtinti tiesiai į Skirvytę — į namus ir į mūsų sargybos rajono būstinę. — Likusieji keli kilometrai neuitė laibai sunkiai davėsi. Kelionė užtruko arti tris valandas. Įėję į sargybos būstinę, radome pasiruosusią mus gelbėt penkių žmonių ekipą. Pasirodė, kad dėl nutraukto telefono laidų mūsų sargybos būstinė negalėjo susinėsti su Nidės rajonu ir pasiteirauti apie mūsų likimą. Mat, buvo manyta, kad mes greičiausiai būsimė Nidoje. Bet kada buvo patirta, kad mes dar prieš pradėdami snigti Nidą apleidome, buvo imtasi iniciatyvos ieškoti mus, tik lūkuriaivo, kada nustos snigti. Betgi, nežinant kuria kryptimi reikėjo ieškoti pradėti, vargiai iš tos ekspedicijos būtų buvusi nauda. Bet kaip tyčia snigti nustojo tik tada, kada mes jau buvome sugrįžę.

Viskas skendo storo sniego kluode; daug kur sniegas įlenkė stogus, išvartė medžius ir pridarė kitokios žalos. Pasirašę į tarnybos paskirstymo knygą, — skubėjome pas rūpestyje skęstančias šeimas, kur per naktį pailsėję, sekančios dienos anksty rytą, pasisamdė iš vietos ūkininko porą arklių, leido mės į marias pargabenti ledroges. Arkliai brido iki papilvės kietai susiplakusį sniegą, vos pavilkdami roges. Ūkininkas žvalgė sū į padangę. Mat, bijojo, kad ne pradėtų šalti, o mes bijojome, — kad netektų ledroges palikti. Tačiau, po keturių valandų sunkios kelionės ledroges pasiekėm. Jos iš tolo buvo gerai pastebimos, nes jas palikdami iškėlėme bures į pačią stiebo viršūnę, o su žomis ir ledroges turėtus didelius juodus, valdiškus kailinius, kurie iš tolo baltame sniege juodavo.

Kol paruošėme transportacijai ledroges, šiek tiek pailsėjo arkliai ir mums padedant, jie jas vos ne vos vilko. Po kiek laiko jie pradėjo nekreipti dėmesio ir į ūkininko paraginimus botagu ir dažnai stabtelėdavo pailsėti. Mes gi braukėme prakaitą ne vien nuo bridimo per gilų sniegą, bet ir laisvindami užsikertančias ledrogių pavazas nuo jose subrukto ir kietai susiplakusio sniego. Ir reikia pasakyti, kad plynu ledu tą vietą su ledrogėmis greitai pasiekėme, o taip dabar sunkiai jas teko grąžinti į pamarį. Ir tiek pavargo arkliai ir mes patys, kad pasiekėm Elenos salos pakraščius, pradėjo lyti ir teko jas ten palikti, nes ūkininkas atsisakė toliau gabenti, nenorėdamas prarasti arklių. Ir jis buvo teisus. Prie tokių oro sąlygų buvo neįmanoma ledroges toliau gabenti, nors tik še-

šetas kilometrų lig namų beliko. Reikėjo laukti, kol sniegas į vandenį pavirs arba lietaus priplaktas sušals į ledą. Ir apsiriktai nebuvo. Vos pasiekėm kaimą, kaip pradėjo šalti. Lijo ir šalo. Rytme ty jau tiek buvo sušalę, kad ant sniego užsidėjusi pluta išlaikė žmogų. Visa Skirvytės apylinkė nuskeno baltame lede. Į visas puses vėl pasidarė atviri keliai. Pasieniečiams be tiesioginių pareigų — saugoti sieną, prisėjo kūrį laiką saugoti ir Elenos pakraščius kiuksojusias ledroges, kad kontrolandininkai keršto sumetimais nepadarėtų žalos arba visai nesunaikintų. Tačiau po poros naktių šalimo, jos, vėjo varomos, vėl raizė palšą, kelių pedų storumo, iš tolimųjų erdvių iškritusį, Kurš marių ledą.

Šitokio ledo atsiradimas nemaloniai veikia žvejus, nes norint iškiršti eketę reikia dvigubai tiek dirbti. Tiesa, iš tirpstančio sniego sušalęs ledas paprastai yra daug minkštesnis, bet tarp tikrojo ledo ir ledo, kuris užkloja tirpstančių sniegą, susidaro sniegu pažliugusio vandens tarpas ir kertant eketes taškosi į visas puses. Kol šala, tokiu ledu galima pilnai naudotis, bet kada karštesni saulutes spinduliai tokį ledą paliečia, bematant lyg kokiais grąžtais išdirba skyles, jis bematant iškorvija ir nustoja atsparumo. Naktį arba anksti rytą dar pusė bėdos tokiu ledu naudotis, bet dienos metu, net ir vidurziemyje, jei prie šiltų saulės spindulių prisideda šiltesnis vėjelis, žiūrėk, tai vienur tai kitur atsiranda ir proparšos, vietos žmonių "akimis" vadinamos. Ir kas blogiausia, kad jos lyg lekiančioji rozė žmogaus kūnė, kilnojasi iš vienos vietos į kitą. Vieni vietos žvejai mano, kad jos atsiranda nuo šiltų mineralinių vandens srovių, kiti galvoja, kad nuo saulės ir vėjo įtakos. — Kaip ištikrųjų yra nesimu spręsti, bet faktas, kad proparšos atsiranda ir kiekvienas einaš į Kurš marias, pirmoje vietoje stato atsargumo klausimą.

Šuolis į proparšą

Per Tris Karalius, pačiame vidurdieny, pasišokėjusi į horizonto viršūnę saulė pilnom rieškutėm ant Kuršmarių ledo pabėrė sąvųjų šypsnų spindulius. Pamaryje du sienos apsaugos pareigūnai rikiavo ledroges žvalgyti Kuršmarias. Vėjas palankus. Pučia iš šiaurės, o tas reiškė, kad gana greitai ir be skersavimų gali būti psiekti Nidos pakopiai. Sotą pritraukus ir keletą žingsnių ledroges pastūmėjus, — vyrai krenta į ledroges ir įkinkytas vėjas į bures, — ledroges stumtė stūmė į priekį, gilyn ir smarky į marių platybes. Kada išvaziavo iš pamarų zonos, vėjas išsitęsė pūsti vi-

SLA Pildomosios Tarybos rinkimai

Pareigūnų rinkimai, pagal pačios Pildomosios Tarybos oficialų pranešimą SLA kuopų valdyboms ir nariams, kuopose turi būti praversti 1958 m. nuo kovų 1 d. iki balandžio 30 d. imtinai. Nors tas pranešimas atžymėtas 1958 m. vasario 15 d., bet kuopų daugumą te pasiekė apie kovo vidurį. Tokiu būdu, sąmoningai ar nesąmoningai, buvo veltui praleista 30 dienų, kurios būtų labai pravertusios išsiaiškinimui, kurie kandidatai į Pildomosios Tarybos pareigūnus yra rinktini.

Bendrai paėmus, šiųmetiniai Pildomosios Tarybos pareigūnų rinkimai vyksta ne taip, kaip jie turėtų vykti. Pirmiausia, renkant kandidatus, Pildomoji Taryba nepateikė pilno kandidatų sąrašo, o po nesąnco "SLA Gerovės Komiteto" priedanga, siūlydamiesi rinkti tik dabartinius Pildomosios Tarybos narius. Antra, tūlų abejo-

nių sukėlė ir Pildomosios Tarybos paskirtos "Nominacijų Balsų Skaitymo Komisijos", sąmoningai ar nesąmoningai padarytos "klaidos", taip pat nenoras tas klaidas viešai atitaisyti. Tokie ir panašūs nesklaidumai neigiamai veikia į paskirus susivienijimo narius, kurie suabejoję "susivienijimo viršūnių" gera valia, rinkimams rodo permažą susidomėjimą. Abejonių nuotaikose praėjo ir SLA 14 kuopos, Clevelande, Ohio, Pildomosios Tarybos pareigūnų rinkimai, įvykę balandžio 1 d. narių susirinkime. Tokiame svarbiau mes susirinkime, kuriame buvo renkama nauja Pildomoji Taryba iš esamų per 250 kuopos narių, susirinkime dalyvavo tik apie 35 nariai. Tai rodo, kad narių dėjimas SLA veikla yra labai mažas. Susirinkime kai kurie kalbėtojai atvirai išdėstė savos organizacijos veiklos nesidomėjimo priežastis, o priežastys esančios tokios: a) Pildomosios Tarybos "senėjimas", sustingimas, nesirūpinimas arba permažas rūpinimasis SLA veiklos pagyvinimu; b) Pildomosios Tarybos — "susirūpinimas" išsilaikyti savose pareigose kaip galint ilgiau, atšiaurus nenoras į savo tarpą įsileisti naujus, su naujomis idėjomis bei didesniu patyrimu žmones, kurių atėjimas įneštų į susivienijimą naujos energijos bei gyvybės; c) Pildomosios Tarybos savavališki, su Konstitucijos nuostatais nesiderinai, veiksmai, kuriuos skatina ir palaiko už Pildomosios Tarybos stovį tam tikrų politinių srovių žmonės, kurie rūpindamiesi tik savo srovės savanaudiškais reikalais, savo žalinga veikla silpnina susivienijimą. Vienas kalbėtojų aiškiai pareiškė, kad SLA pagrindiniu stabdžiu yra visame kame "pagarsėjęs" dr. Pijus Grigaitis, su savo bendraminčių klika jau eilę metų užklūmus veikla "Ivarkas" SLA reikalus, tuo pačiu ir Pildomosios Tarybos veiklą. Pasikeitus atviroms mintimis, buvo prieita visų vienos minties, būtent: į Pildomosios Tarybos pareigūnus rinkti tik naujus žmones. Tokioms "revizionistinėms" nuotaikoms vyraujant, PT pareigūnų rinkimai davė tokius idomius rezultatus: į prezidentus už J.R. Verbalį — 22 ir P.P. Dargį — 11 balsų; į vice prezidentus už A.S. Trečioką — 22 ir J.Maceiną — 11 balsų; į sekretorius už M.J. Viniką — 24 balsai; į išdinkinukus už A. Čapliką — 31 ir Norą Gugienę — 2 balsai; į išdo globėjus už J. Arlauską — 27, E. Mikuzių — 9 ir S. Briedį — 6 balsai; į daktarus kvotėjus už dr. S. Biežį — 31 ir už dr. P. Zalatorį — 3 balsai. Jeigu panašiomis nuotaikomis gyvena ir kitų SLA kuopų nariai, tai į naujosios Pildomosios Tarybos sudėtį gali "pūstelėti nau-

JUOZAS SPAITIS — NAUJŲ UŽSIMOJIMŲ KELYJE

Kad Čikaga yra didmiestis ir užima milžinišką žemės plotą, nepaslapstis. Taip pat nepaslapstis, kad šalia milžiniškų pastatų mies to centre, kiek toliau į užmiesčius yra nusėdę vienaaukščiai namais ir gal būtų todėl nevienam ji primena be galo didelį kaimą, nušagstytą prekyviečių mazgais.

Vienas iš tokių prekyviečių mazgų randasi ir Bridgeporto kolonijoje, jau iš senų laikų apgyventoj daugiausiai lietuvių kilmės amerikiečių. Tiesa, čia nemažai yra ir naujųjų ateivių, bet jų skaičius mažėja. Šioje kolonijoje, tiesa, ne oficialiais duomenimis, dar ir dabar gyvena apie 17.000 lietuvių. Čia randasi Lietuvių Auditorija, skėmingai administruojama p. J. Malioriaus, čia veikia bent trys lietuvių tvarkomos baldų krautuvių, čia, pagaliau, veikia ir du lietuviški knygynai: J. Karvelio ir "Terros", čia išeina net du lietuviški laikraščiai: "Sandarra" ir "Laisvoji Lietuva", čia yra pirmasis Balfo skyrius ir veikia šv. Jurgio parapijos pradinė mokykla, vaikų darželis ir t.t. — Betgi, visa vietos administracija, dėl lietuvių neryžtingumo, yra atitekusis į kitos kilmės amerikiečių rankas, kurių čia tik 6 tūkstančiai tepriskaitoma.

Ji vėjai". Jeigu taip įvyktų, tai būtų ženklas, jog patsai metas yra atėjęs "išpustimo vėją" pradėti ir Amerikos Lietuvių Tarybos centre, kuriame Karolio Markso raunososio barzdos garbintojas per metų eilę yra padaręs daugiau žalos, negu tariamos naudosis!

Tame pačiame susirinkime 14 kuopos nariai rinko ir delegatus į būsimąjį Amerikos Lietuvių Susivienijimo Seimą, kuris įvyks 1958 m. liepos mėnesį Čikagoje. Delegatai į minėtą Seimą vienu balsu išrinkti šie asmenys: — Jonas Brazauskas, Vytautas A. Brazaulis, Mikalina Dunduraitė, Justinas Misičkas, Antanas Praškevičius, Antanas Šimkūnas ir inž. Pijus J. Žiurys bei pasiūlymų rezoliucijoms paruošti išrinkta komisija iš Jono Brazausko, Vytauto A. Braziulio ir Stasio Lazdinio. Susirinkimas sutarė visus 14 kuopos narius rūpimus klausimus, kurie keltini SLA Seime, drauge aptarti valdybai su sumanymų komisija bei Seimo delegatais, kurie paruoštų rezoliucijų pavidalę turės būti paskelbti Seime.

SLA Pildomosios Tarybos pareigūnų ir Seimo delegatų rinkiminis 14 kuopos narių susirinkimas praėjo įdomiai ir gyvai, kuriame atvirai pasisakytą dėl SLA dabartinių trūkumų, taip pat aptarti ir būdai tiems trūkumams šalinti. Galima tik pageidauti, kad visi mūsų kuopų susirinkimai būtų tokie įdomūs ir naujomis mintimis turiningi, nes jie į mūsų susivienijimą įneštų daugiau judrumo!

Tomas Virsnys

Šios kolonijos prekybos mazgo pirmininku yra energingas lietuvis Juozas Spaitis, nors lietuvių biznierių ir nesudaro daugumos. Sekretore taip pat yra lietuvaite Helen Stasiulis.

Juozo Spaičio veržlumas neabejotinai. Tai gerų norų ir užsimojimų vyras. Jis neapsiriboją vien bizniu, bet veržiasi ir į politikos laukus. Kalbėti su juo čia pamėnėtais klausimais yra vienas malonumas, o ypač apie vietos ar krašto reikalus tvarkymą ir politiką, nes Juozas Spaitis kalba gyvais pavzdžiais, nuosirdžiai ir atvirai ir jam kiti argumentai nereikalingi.

Bridgeporto prekybinis mazgas yra sukoncentruotas tarp 31 ir maždaug 37 gatvės į pietus ant Halsted Ave. Nors gatvė nemaža, bet judėjimas didelis ir kol mažiau gatvėse būva pristatyta automobilių, prekyba buva gana gyva, nes čia atvažiuodavo ir kitų kolonijų lietuvių apsipirkti. Bet gi paskutiniu metu laiku čia tiek užtomobilij padaugėjo, kad iš kitur atvažiuavus nėra vietos kur automobilį pastatyti. Žmogus apsukęs keletą blokų aplink ir nesuradęs vietos, važiuoja laimės ieškoti kur kitur, bet tik ne čia, kur jis apsipirkti norėjo.

Kad sumažinus judėjimą Halsted gatvėje, miesto vadovybė daugiau kaip prieš metus laiko didelę dalį judėjimo nukreipė Edmerrald ir Union gatvėmis, padarydama jas vienos krypties gatvėmis. Vadinas, viena gatvė važiuojama tik į šiaurę, o antra tik į pietus. Betgi, kaip sakiau, žmonės beieškodami vietos pasistatyti savas mašinas kur nors nuosalyje, judėjimą dar daugiau apunkina. Žodžiu, dėl neturėjimo įrengtos aikštes pasistatyti automobilius, apunkinamas judėjimas ir kenčia prekybininkai. Ir iš tikro, sakydamas į Lietuvių Auditoriją daug kas nedrįsta parengiamą metu atsilankyti vien dėl neturėjimo vietos pasistatyti atvažiuotą automobilį.

Šitą nenormalumą aptarti ir paieškoti kelių, kaip būtų galima sutvarkyti geriau, Juozas Spaitis ėmėsi iniciatyvos ir š. m. kovo pradžioje, Lietuvių Auditorijoje, suaukė prekybininkų susirinkimą. Šiame susirinkime garbės svečiais dalyvavo II vardo aldermanas Nowokowskis ir Illinois valstybės senato atstovas Morgan M. Finley, bei daug svečių. Šiame susirinkime J. Spaitis iškėlė automobiliams pasistatyti aikščių įrengimo klausimą, nurodydamas net ir vietas, kur tokios aikštes galėtų būti įrengtos. Dalyvavo veik visi Bridgeporto prekybininkai, išskiriant kai kuriuos prekybininkus lietuvius iš naujųjų ateivių tarpo.

Jūs bendradarbiai J. Spaitis pareiškė, kada jis pilnai tikis, jog šis jo projektas praeis. Tokių aikščių įrengimas, J. Spaičio nuomone, atsieis iki 800.000 dolerių. Dabar esą vedamos derybos su tų narių ir sklųpų savininkais, kurių plotuose yra numatytos aikštes įrengti. JBM

GRUPINIAI JUNGINIAI

Mūsų visuomeninis valstybinis gyvenimas buvo sukurtas ne vieno žmogaus, ne vienos partijos ir ne jų sumos, bet visos tautos, jos ištikimų sūnų, dukrų. Tame kūrybiniame darbe buvo didelė darna — bendradarbiavimas. Taip, kad ir kilusios iš tautos negausios, su didėm pretenzijom partijos, su pagalba pažadų pažadėlių ne šimtaprocėntiniai pasiekusios buvusios seimų rinkimuose valdžią, noroms nenoroms, karts nuo karto reikalo verčiamos bendradarbiavimo ir su opozicinėmis, rinkimus pralaimėjusiomis, grupėmis. Dažniausiai platesnio bendradarbiavimo reikalingumas iškilavo labai svarbias valstybės problemas sprędžiant. Jų buvo labai svarių. — Tokiais atvejais valdančioji grupė, ar jų blokas, savo atsakomyben sumazinti, t.y. pasidalinti su opozicija, kviesdavosi ir opozicijos grupes bendradarbiauti su atitinkamu valdžios sferų pasidalinimu. Apie panašų bendradarbiavimą savo "habil." 33 tasoje, kalba mons. M. Krupavičius. Jo pasakytą: "Kaip steigiamojo seimo metu, taip lygiai ir dabar jie vieni vyriausybės nemėgina kurti. Jie kviečiasi į ją ir tas kairiasias grupes, kurios sutinka su jais bendradarbiauti. Jie tai daro tik dėl to, kad valstybės darbas vyktų sėkmingiau, kad lengviau būtų atsispirti visiems dar grasiusiems nepriklausomybės pavojams, kad visa tauta, nepaisant pažiūrų skirtumo, dalyvautų Lietuvos stiprinimo ir tvarkymo darbe. Krikščionys demokratai tuomi parodė didelio politinio subrendimo, tolerancijos ir demokratišku-

mo". Ką gi čia galima būtų prie mons. pareikštų minčių pridėti ar atimti, jei tikrai taip nuosirdžiai visa, kaip pasakytą, būtų buvę? Negalima nuneigti, kad nieko panašaus nėra buvę. Yra buvę. Bet ta buvusi bendradarbiavimo būseną, buvo išaukta toli gražu ne iš išdėstytų didžiųjų patriotinių motyvų, bet sumažinimui savų krikščioniško valdymo padarinių atsakomybei. (Paryškinimas seks kalbant apie koalicijas). — Toks priešingų grupių bendradarbiavimas, kaip kalba mons., vadinama koalicija — koalicionis. Gi artimų ideologinių grupių, siekiančių tų pačių tikslų, junginys, vadinama blokas. Ryškiausias bloko junginys yra mūsų krikščioniškų grupių: kr. dem., ūkininkų sąjungos ir darbo federacijos triplexas, emigracijos ugtėrėjęs net ligi penkių narių. Bet Lietuvių Frontui iš jo pasitraukus, liko keturi. Nepriklausomo gyvenimo praktikoje yra buvęs blokas ir visai priešingų ideologinių grupių. Tačiau šis susiblokavimas buvo ne savo ideologijoms įgyvendinti, bet tik seimo rinkimuose dalyvauti. Tai įvyko 1926 metais trečiąjį seimą renkant, kada krikščionių demokratine vyriausybe Marijampolės rinkiminių apygardoj, kur tuomet buvo stipriausi tautininkai, nedemokratiškai uždarė jų rinkiminį sąrašą. Po sąrašo uždarymo, tautininkai neturėdami kitos išeities, susitarė su valstiečiais liaudininkais. — Atseit, susiblokavo rinkimams ir balsavo už valstiečių liaudininkų sąrašus. Tai ir mons. M. Krupavičiaus "habilitacijos" 14 tasoje tautininkų žeminimas ideologiniai su valstiečiais liaudininkais dėl pačių krik. demokratų kaltės jų sublokavimo

rinkimams, yra nerimtas. Jis sako: "Gyvenimo praktika parodė, kad mes krik. demokratai nesuradom bendresnių kontaktų su tautininkais ir kad jie yra artimesni liaudininkams ne tik dėl to, kad yra išaugę iš vieno demokratų kamieno, bet ir dėl to, kad rinkimuose jie blokavosi su liaudininkais". Koks paįvymelis. Nejaugi mons. M. Krupavičiaus ir jo krikščioniško bloko tikėta savo apetitais, kad tautininkų sąrašus policinai uždarius, jie privalo blokuotis su savo engėjais krikšč. demokratais ir už juos balsuoti? O tolesnis aiškinimas: "Blokavojasi gi dažniausiai tik su tokiomis grupėmis, kurias jungia kokie giminytės ryšiai ar bendresni uždaviniai ir tikslai". Šis mons. pareiškimas daug daugiau tinka patiems kr. demokratams, susiblokavusiems — suėjusiems į koaliciją dar 1929 metais su visais ateistais — marksistais, kuri koalicija dar ir šiandien tebesitęsia. Kai vėliau išryškės, matysime, kad jų buvo sudaryta koalicija nelabai kilniems uždaviniams ir tikslams.

KOALICIJA

Kalbant apie koalicinį grupių bendradarbiavimą, praeinamai tenka grįžti prie valstybės atsikūrimo pačios pradžios. Esu minėjęs, kad valstybė buvo atkurta taurių tautos sūnų ir dukrų. Reiškia, kad valstybės kūrimo metu, buvo visų bendradarbiauta, kaip atskirų nesrovinių tautiečių, taip ir jų grupinių politinių junginių. Be tokio bendradarbiavimo savo valstybę nebūtume pajėgę atkurti. Nėra jokios abejonės, kad tokio bendradarbiavimo būta ir prieš valstybės atkūrimą. Tai tuo didesnis jis buvo jai kuriantis. To-

dėl nesinorėtų daleisti, kad Valstybės Tarybos valdymo metu, galima būtų priskirti tautininkų valdymui ar jų dominavimui, kaip dr. K. Griniaus atsiminimuose nukreipta rodyklė, — "Kartą turėję valdžią rankose, jie negalėjo be jos nusiraminti", rodo. Nes tas laikotarpis, kaip demokratų pasigendam plaučių grupių bendradarbiavimu, taip ir demokratiškumu, daug daugiau pasižymėjo, nei seimų valdymo laikai. Visi penki pirminiai Valstybės Tarybos, kaip trijų narių prezidiumo, taip ir jo vietą pakeitusio respublikos prezidento parinkti ministerių kabinetai vadovauti:

1) Prof. Augustino Voldemaro, 2) Mykolo Šlezevičiaus, 3) prof. Prano Dovydaičio, 4) Mykolo Šlezevičiaus ir 5) Ern. Galvanauko buvo koalicioniai. Tie penki Valstybės Tarybos koalicioniai ministerių kabinetai atliko patį sunkiausią ir svarbiausią besikuriantios valstybės darbą. — Visuose penkiuose ministerių kabinetuose nesijautė jokios partijos dominavimas, bet tik bendradarbiavimas. Juose gal tik buvo tiklesnis darbo pasidalinimas, nei kad seimų laikais buvę. Visuose penkiuose min. kabinetuose matome tik tą patį užsienio reikalų ministerių prof. A. Voldemarą. Visi kiti portfeliai, veik su kiekvienu ministerių kabinetu pasikeitimu, gerokai kaitaliojosi. Iš to galima susidaryti išvadą, kad to meto užsienio politika buvo reikalinga ne tik didesnio pastovumo, bet ir kompetentingo vadovaujančio asmens. Tokio pastovumo visai nesimato vairuotojams kaitaliojantis vidaus politikoje.

Skaitytojai rašo

K. Soblienė, Chicago, Ill.

Didžiojo amžiaus senosios lietuvių kartos sukurtas lietuviškas židinys* bei paminklais, kaip tai: bažnyčiomis, mokyklomis ir t. t. Bet kartu liūdime, kad gyviems dar esant, tų paminklų kūrėjams, tose lietuviškos tirtovėse, pačių lietuvių rankomis lietuviškas naikinama. Kai kuriose bažnyčiose ir mokyklose jaunimas nutautinamas ir tas ne vieną nuosirdų lietuvių karčiai apvilia ir atstumia nuo lietuviškų reikalų.

Mokslievių pamaldos lenkų bažnyčioje

Vieną sekmadienio rytą, prislegta sunkių minčių apie lietuviškos likimą išėjimoje, nuvykau į lenkų šv. Kazimiero parapijos bažnyčią. Mano tikslas buvo įsitikinti ir palyginti, ar panašūs nuatautinimo reikalai vyksta su jaunu kintu tautybių bažnyčiose ir mokyklose. Buvo aštunta valanda ryto. Neuzilgo prasidėjo mokslievių pamaldos. Bažnyčia buvo pripildyta mokyklinio jaunimo ir daugybės seselių vienuolių. Matyti, kad jos buvo kartu atvykusios su savo mokyklos mokiniais. Prieš mišias ir mišioms pasibaigus, mokslievių buvo giedama giesmės lenkiškai, gi mišių metu — lotyniškai. Taip pat mišių metu buvo skaitoma evangelija ir sakomas pamokslas tikslai lenkiškai. Pamaldoms pasibaigus, eidama iš bažnyčios prierauję pamaciau literatūros ir susidomėjau. Paimu ir rankas parapijos biuletenį — Kalendarzyk Tygodniowy. Jis tikslai lenkų kalba parašytas. Paskui įmetus dėžutėn penkis centus paimu savaitinį laikraštį "Gość Niedzielny" (Sekmadienio svečias). Laikraštis buvo religinio turinio ir tikslai lenkų kalba. Jame dvelkia lenkiška meilė savo kalbai ir savam kraštui. Atrodo, kad jį gau na visos lenkų parapijos. Pažvelgtu į kitą prieraugio pusę. Ten pa dėtas lenkų kalba dienraštis ir trys knygos religinio turinio.

Mokslievių pamaldos lietuvių bažnyčioje

Išeidama iš bažnyčios pradėdau galvoti ir daryti palyginimus su mūsų lietuviškų parapijų mokslievių pamaldomis. Tuoj prieš akis atsistoja parapijos biuletenis anglų ir lietuvių, daryta kalba, angliškai skaityta evangelija ir anglų kalba pamokslas. Čikagos visose lietuviškose parapijose mokslieviams sekmadieniais pamaldos laikomos 9 val. ryto. Mūsų priaugantis jaunimas pamaldose negauna veik nieko lietuviško. Atrodo, kad jos specialiai jaunimui ir pravedamos tik anglų kalba. Jaunimas čia negirdi lietuviškos evangelijos ir, nors trumpučio lietuviško pamokslėlio. Čia jiems niekas neprimena apie jų tėvų žemę, Aušros Vartus ir kančias mūsų brolių ir sesių, pasilikusių Lietuvoje. Taip pat retai kurioje nors bažnyčioje išgirsi vieną kitą lietuvišką giesmę, kuomet kai kurių parapijų bažnyčiose mokslievių pamaldose dalyvauja virš 200 mokslievių ir daugiau. — Dažniausiai pamaldų metu giedama angliškai ir lotyniškai. O jei pridėsi mokslieviams įbruktas anglų kalba maldaknyges ir anglų kalba katechizaciją, tai pagalvojus apie mūsų jaunimo lietuvišką ateitį, tikrai graudu darsi...

Lietuviškos naikinimo pavyzdžiai

Tiesa, Brighton Parko parapijoje, esant prelatui Briškai klebonui, mokslievių pamaldos buvo lietuviškos, bet su jo mirtimi buvo užgesinta vienintelė lietuviška ugnelė. Ją užgesino naujai atkeltas klebonas. Taip pat girdėjau, kad L.B. Čikagos Apygardos Valdyba jau ne kartą savo aplinkraščiuose ir suvažiavimuose raginusi Apylinkių valdybas kreiptis į vietos parapijų klebonus, lietuviškų pamaldų jaunimui reikalui. Viena kita Apylinkės Valdyba kreipėsi, bet be pasekmių. Paaikškinta, kad tai "neįgyvendintina", nors, kaip anksčiau minėjau, kai kuriose pa-

rapijose į mokslievių pamaldas atsilanko keli šimtai tremtinių mokinių. O dalis Apylinkių tuo reikalu nė piršto nepajudino.

Ta proga tenka pasakyti ir apie kitas negeroves. Viena lietuviškiausių Čikagoje parapijų yra — Brighton Parko. Čia ir norisi parodyti kelias pavyzdžius, kaip globojamas lietuviškasis parapijos jaunimas. Katalikiška mokslievių ateitininkų organizacija, jau per kelis metus, kol kun. P. Gedvila neišsikėlė iš parapijos, rinkdavosi J. Jasiūčio rūsyje, bet tik ne parapijos salėje. Paskui LB mokslievių tautinis ansamblis, po didelių kryžiaus kelių, negavęs parapijos salės, renkasi vienoje nuomo toje tavernoje. — Tautinių šokių šventę rengiant, Brighton Parko ateitininkų šokėjų grupės irgi negavo salės repeticioms ir turėjo dangintis į Town of Lake parapijos salę. — Gegužinės pamaldos, pereinų metų patvarkymu, suskirstytos jaunimui ir suaugusiems. Seniesiems pamaldos paliktos lietuvių kalba, o jaunimui laikomos tik anglų kalba pamaldose. Atrodo, kad suaugusieji nusistatę palikti ramybėje, nes jų visiškai nenutautinsi. — Juos gali išlyginti tik grabo lenta! O jei prisiminsime tauraus kunigo ir didelio patrijoto kun. J. Vyšniausko iškėlimą, o jo vietoje atkelta kunigą nemokantį lietuvių kalbos, arba didelį jaunimo mylėtoją kun. P. Gedvilą, kuris dėl nepakankamų darbo sąlygų apleido parapiją, tai ir gaunasi pilnas vaizdas, kaip "globojamas" mūsų jaunimas ir varoma nutautinimo politika.

Melskimės, kad klebonai atvirštų į lietuviybę

Tiesa, daug kalbama, kartais ir parašoma apie mūsų jaunimo nutautėjimą ir nutautinimą. Bet kartu užmirštame patys save, kad mes patys savo rankomis atliekame savo tautos nutautinimo darbą. Pav., norėtūsi paklausti: ką padarė Brighton Parko katalikų veikėjai ir tėvai, kad tiems skaudams mūsų tautos reikalams būtų užkirstas kelias. Mes girdime jų ugningas kalbas apie lietuviškos išlaikymą, nenorime tikėti, kad jie būtų taurūs lietuvių. Jaunimo nutautinimo bangai atremti, turime daug priemonių: liuanistikos mokyklos, moksl. tautin. ansambliai, jaunimo organizacijos ir t. t. Bet ar daugelis tėvų pasinaudoja čia išvardintomis priemonėmis? Pradinėse mokyklose turime seselės vienuoles, kurių garbei reikia pasakyti, kad jų tarpe yra daug nuosirdžių lietuvių. Jų pastangomis sukurtas seselių institutas yra ryškus pavyzdys gilios meilės lietuvių, per kurį selės siekia pagilinti liuanistinę žinias. Bet ne nuo jų viskas priklauso, jų laisvė suvaržyta. Virš jų yra klebonai ir parapijiečiai. — Nuo klebonų patvarkymų ir mūsų pačių parapijiečių sąmoningumo priklauso jaunimo pakreipimas lietuviškos. Neveltui pernai per seselių instituto suruoštus kur sus Čikagoje, vienos seselės buvo pasakyta: "Melskimės, kad mūsų klebonai atsivertų į lietuviybę". O nuo savęs norėčiau pridėti: — "Melskimės, kad mūsų tikintieji tremtiniai susiprastų įsirašyti į parapijas, lankytų tikslai lietuviškas pamaldas (sumą), kartu vestų savo vaikus, katechizuotų lietuviškai, domėtūsi parapijos vidaus gyvenimu ir mokėtų, reikalui esant, lietuviškos parapijos

mokyklų ir bažnyčios reikalauti prideramos vietos lietuviškiems reikalams". Baigiant ir norisi pasakyti, kad neužmerkime akių prieš bašią tikrovę, kaip kad daro mūsų vienos dienraštis, kuris dažnai vien tik ruožavomis spalvomis piešia apie lietuviškos padėtį, mūsų lietuviškose parapijose, bažnyčiose ir mokyklose.

Redakcijos prierašas.

Šiuo klausimu redakcija yra gavusi eilę skaitytojų pasisakymų. Juos visus patalpinti neįmanoma. Čia patalpintas straipsnis yra vienas būdingiausių, todėl jį ir parinkome. Bet gi, ta pačia proga pastebime, kad ne visi lietuviškų parapijų klebonai gali būti pakaltinti. Redakcijai yra žinoma išsisa eilė tokių klebonų, kurie ne pasmerkimo, o kovojančio lietuvių pagarbos yra verti.

Nekilnojamo turto pirkimo ir pardavimo reikalais kreiptis:

Alg. BUDRECKAS

REALTY

4081 Archer Ave.
(prie California Ave)
Tel.: LAfayette 3-3384

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St. Chicago, Ill. daro įvairių dydžių portretus.

Atlieka Studijos ir Foto megejų darbus ir nuotraukas.

Aprūpina gera filmine medžiaga.

Parūpina apdraudas ir dvigubus aliuminiūsus langus

DRAUDŽIU: namus, automobilius, baldus, langus ir kita, suteikdamas Jums ramybę nelaimėje.

Jūsų patogumui, gaminu dvigubus aliuminiūsus langus, sumažindamas apšildymo išlaidas ir darbą.

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted Str.
Tel.: Victory 2-6469

RUDENIUI, ŽIEMAI IR VISEMS METŲ LAIKAMS:

Sportinių, Darbinių ir Išėginių Drabužių bei batų Geriausias pasirinkimas tik pas:

H. SEIGAN

4630 — 32 So. ASHLAND AVE.
Tel.: VA 7-1272

Užėik ir įsitikinsi, kad čia gausi geresnes prekes ir pigesnes kainomis, nei kitur. Be to, čia gausi ilgiam išsimokėjimui be nuosimėčių ir susikalbėsi lietuviškai.

LIQDĖSIO VALANDŲ

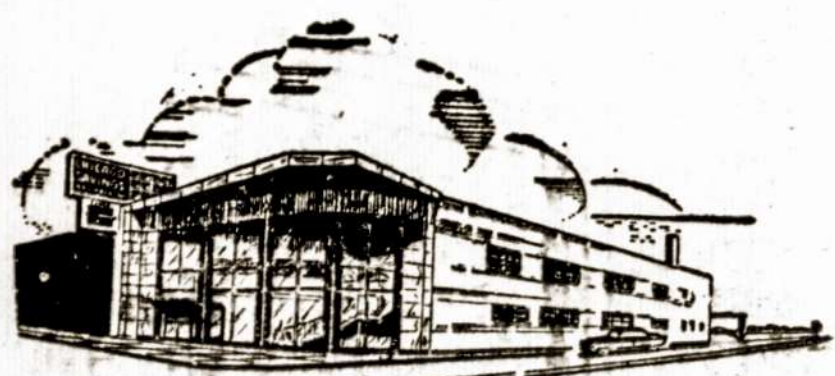
Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6345 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-3600 — 7-3601 Automobiliams vieta
Tiesa, kurio gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčią arčiau Jūsų namų.

THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
6245 So. Western Ave.

Tel. GROvehill 6-7575

Chicago, Illinois

Atidara: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.

Remiantis Chicago Savings Bendrovės pereinimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai indėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasiceti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tikslai saugumą — jų apdraudimą iki \$10,000.00, augsta dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti. Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje. Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežinint kurioje Suvienuytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus pasū. Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.

BUSINESS OPPORTUNITY

MOTEL RESORT, AAA — 2 acres on beautiful Lake Pepin and U. S. 61 and 63, the Hiawatha Valley scenic route from Chicago 11 rentals, 1 to 4 room cottages and 1 bedroom home with office, all private baths, gas heat. Exceptional buy good going seasonal business, good fishing. Only 30 miles from Rochester, Minn. Owner sell \$37,500. RUSSELS MOTEL, LAKE CITY, MINN, phone 7777.

HOUSEHOLD HELP

Child Care — Middleaged lady to stay, care for children nights. Room, Board, small salary. References.

ROGERS PARK 1-3634.

BUSINESS OPPORTUNITY

TAVERN

And PACKAGE STORE.

Cor. location. Equip. in excellent condition. also 6.r.m. apt. available above premises.

Priced right. 2600 W. Lawrence Ave. EDgewater 4-9288.

TAVERN WITH LUNCHEON SERVICE

Also hall seating 65 to 75. Est. 18 yrs. Parking lot adjacent. Also large 6 room apt. will sell or lease, due to illness. Al. Moretti Tavern. 3134 N. Western Ave. — Lincoln 9-9068 or Bittersweet 8-3012.

Jeji nori svečią pavaišinti, — Pasidalint su juo savaisiais sielvartais, Tad laiko, mielas, negaišinki, Skubėk pas Šimulį vedančiais keliais.

Vaišinki svečią ir gėrimais pirktais —

Budweiser alum

SIMULIS LIQUOR Inc.

5640 W. 87 St. Oaklawn

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visus kitus apdraudos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms Valstybes pa tvirtintos kainos.

Agentams ir brokeriams aukščiausi komisai.

AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS

Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%

Veikia Notariatas, Smulkesniai ir nemokamai informaciją gauti skambinkite, rašykite, uželkite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 So. Ashland Ave., Chicago 36. Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

AUTO TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GROvehill 6-9136

M. CESAS, natyros automobilių specialistas

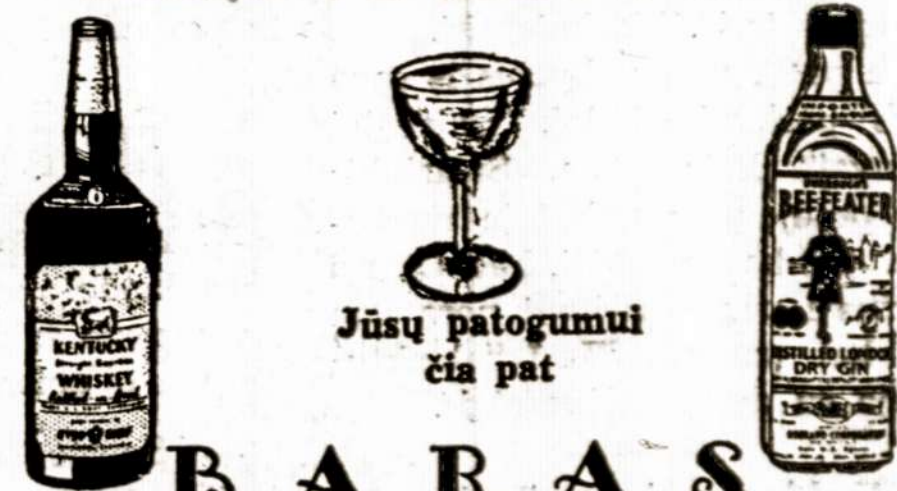
LIETUVIŲ AUDITORIJA

LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133—37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

POKYLIAMS KONCERTAMS VESTUVEMS 4 Salės

Moderniškai įrengtos VIRTUVĖS (su maistu ar be maisto) išnuomojamos neaukštomis kainomis.

BARAS

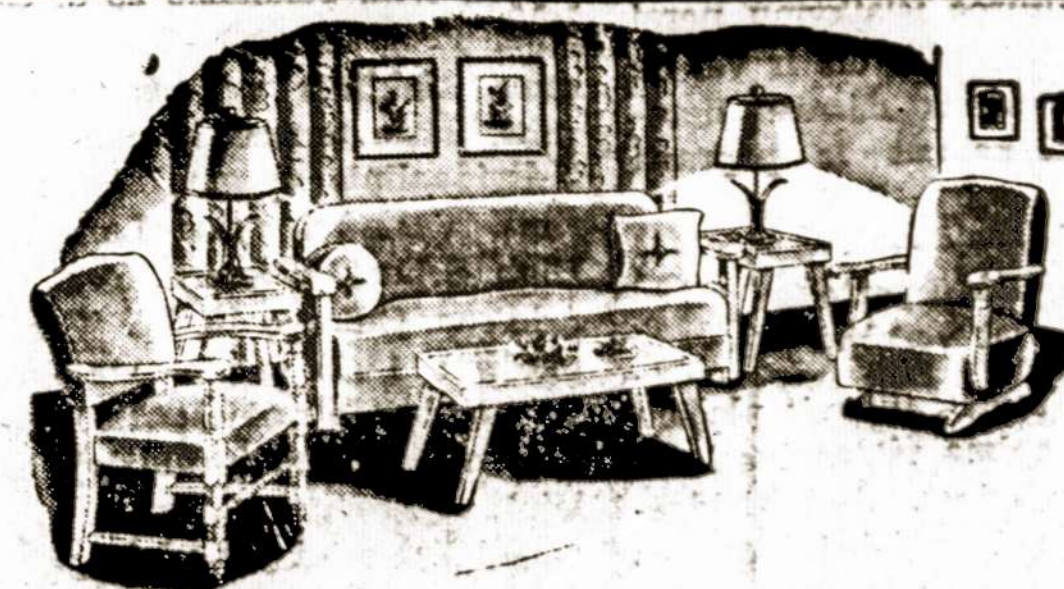
Jaukus putojančių taurių pavėsis ir žavi muzika.

ĮVAIRŲS PATAISYMAI IR DAŽYMAS
NAUJŲ NAMŲ STATYBA
LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel.: HE 4-5848

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Tel.: GROvehill 6-8402.

Statu naujus namus pagal ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus

Moderniausias baldus, naujausias televizijos aparatus žinomųjų sių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PRE YBOS Bendrovėje

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12- St.) Tel.: SKEley 3-4711

Pats imoges vedėjas Feliksas RAUPOJIS Jūs maloniai sutiks apdovs ir duos prakti u patarimų Jums rūpimais reikalais

Ką jie dirba

Ohio gydytojai — pavyzdingi kultūrinių reikalų rėmėjai

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, pereinantis metais paskyrusi — 1000 dolerių LB Clevelando apylinkėse vykdyto dramos konkurso premijai, kurią laimėjo Alg. Landbergis už veikalą "Penki stulpai turgaus aikštėje", šiais metais — taip pat eina lietuvių kultūros palaikymo ir rėmimo keliu. Naujas Draugijos nutarimas yra sekan-

tis: "Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija nutarė būti mecenatu J.A.V. LB Kultūros Fondo pirmosios kultūros premijos, kuri turės būti įteikta 1958 sukaktuviniais metais per PLS už reikšmingiausių kultūrinių lietuvių pasireiškimą ar įvyki. Šiam tikslui Draugija vėl organizuoja tūkstantį dolerių".

Ką reiškia pasiaukojimas?

Lietuviškoje spaudoje, o taip pat neretai ir visuomeninio pobūdžio ginčuose dažnai atvejais tenka nūgarsti, kad pavienis žmogus, asmenybė, tinka tik užpekyje, bet ne visuomeniniame gyvenime. O tie, kurie pripažįsta net ir pavienio žmogaus indėlį į tautinį aruodą, yra apšaukiami totalistais, ir t.t. Bet gi štai Čikagoje atsirado vienas asmuo, kuris slinkdamas iš gatvės į gatvę, iš namo į namą, vienu vienas rinkdamas iš geriausių lietuvių doleriuką po doleriuko, nuo 1952. IX. 1 d. iki 1958. V. 1 d. lietuvių gimnazijų pa rami surinko net 39.180 dolerių. Šie skaičiai aiškiai rodo, kad jis vienas daugiau padarė, nei visos lietuviškos organizacijos jas draugėn suėmus. Šiuo garbingu lietuviu kovotoju yra visiems Čikagos lietuviams gerai pažįstamas kun. Ben. SUGINTAS. Tai va, ir pa neig paskiro asmens iniciatyvą.

Iš LAS Cicero skyriaus veiklos

Š. m. kovo 30 dieną įvyko Cicero skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Į skyriaus valdybą ta po išrinkti: Stasys Juozaitis, Jonas Šiaučius ir Kazys Šimkus. Išrinktieji pareigoms pasiskirstė sekančiai: pirm. Stasys Juozaitis, sekr. Jonas Šiaučius ir išdininuku Kazys Šimkus. Į kontrolės komisiją išrinko: J. Dudonį, Alf. Babarską ir T. Kazimieraitį.

Ta pačia proga skyrius iš savo kasos paskyrė 25 dol. "Laisvajai Lietuvai" kaip auką. Susirinkimas praėjo gan pakilioje nuotaikoje. Tenka pastebėti, kad Cicero skyriaus narių skaičiui nėra gausus, bet parama "L. L." lenktyniauja su daug pajėgesniais.

Ar Washingtonui nereikalinga Liet. Bendruomenės apylinkė?

LB Centro Valdybos pirm. St. Barzdukas, rašydamas apie Lietuvių Bendruomenės rinkimus pažymi, kad kandidatai yra pasta tyti beveik iš visų didesniųjų lietuvių kolonijų. Tarp jų yra paminėtas ir Washingtonas, kur yra nemaža dalis buvusių didelių žmonių, bet ten iki šiol dar nėra Liet. Bendruomenės apylinkės. Mus pa siekusios žinios sako, kad buvo dėta pastangos apylinkę įkurti, bet nepavyko. Atrodytų, kad dideliems žmonėms lietuvių ir lietuvių kultūros išlaikymu nereikalinga rūpintis. Ar čia ir vėl ne pasitvirtina senas dėsnis: lietuvių išlaikė kaimas ir paprasti žmonės.

Pagerbiami Bridgeporto senieji lietuviai veikėjai

LB kuo toliau, tuo vis plačiau šakojasi ir apima platesnius lietuviško darbo barus. Štai Bridgeporto apylinkė ėmėsi iniciatyvos pagerbti visus senosios kartos lietuvius veikėjus, kurių dėka lietuvių Amerikoje lig šiol klestėjo. Ji š. m. balandžio 20 dieną Lietuvių Auditorijoje, 3133 So. Halsted Str., rengia Bridgeporto kolonijos senųjų lietuvių veikėjų pagerbimą. Visi senieji lietuviai veikėjai bus apdovanoti atitinkamais diplomais. Šio pagerbimo proga yra rengiama kavutė, — bus pravaista meninė dalis ir šokiai. Kaip rengėjai teigia, tai visas malonumas

tekainuos tik vieną dolerį. Pradžiai lygiai 5 valandą. Šia proga, rengėjai kviečia ne vien organizuotąją, bet ir neorganizuotąją lietuvių visuomenę į šį pagerbimą atsilankyti.

IŠ STUDENTŲ VEIKLOS

100 dolerių stipendija

Lietuvių Studentų Šalpos Fondas paskyrė dar vieną stipendiją Lituanistiką studijuojančiam studentui. — Tai konkretus žingsnis lietuvių išlaikymo darbe.

— JAV Kongrese kongresmanas Lawrence H. Smith savo prieš komunizmą nukreiptoje 1958 metų sausio 14 d. kalboje ištiesai pacytavo 1957 m. gruodžio mėn. Lituanus vedamąjį, kuris tuo būdu ištiesai pateko į oficialias kongreso bylas (Congressional Record, January 21, 1958).

— 76-je metinėje JAV Bibliotekų Sąjungos konferencijos perijodinės spaudos parodoje, kartu su kitais rekomenduotinais rimtais moksliniais žurnalais buvo ir Lituanus.

— Užsienio Skyriaus Valdyba, talkinant Philadelphiaus Lietuvos Vyčių kuopai, Vasario 16-sios proga, WDAS radijo stoties bangomis pravedė anglų kalba programą — apie Lietuvą. — Programos metu kalbėjo Pensilvanijos Universiteto profesorius dr. A. Senn, nuodirdus lietuvių draugas.

— K. Skrupskelis perėmė nuolatines Lituanus — administratoriaus pareigas.

— A. Landsbergis, asmeniškų sunkumų verčiamas, pasitraukė iš Lituanus redakcijos kolektyvo. — Naujai redakciniam kolektyvui pradėjo dirbti Staknienė ir Čerke liūnas.

— R. Binkytė ir A. Gečiauskas, Užs. Skyriaus Valdybos nariai, — spaudai ruošia sulankstomą brošiūrą apie Liet. Stud. S-gą ir Lietuvą. Techniniu redaktoriūm sutiko būti V. Valaitis iš Athens, Rytinių pakraščių studijų dienos

įvyksta š. m. balandžio 26—27 d.d. Filadelfijoje. — Rengimo komiteta sudaro: P. Mašalaitis (pirm.), R. Kalvaitis, L. Petrauskaitė, N. Binkytė, L. Mockūnas ir A. Vasys. Reikia tikėtis, kad rytinių pakraščių studentai ne tik neatsilikis, bet ir pralenks Detroito dalyvius.

SPORTO ŽINIOS

— Balandžio mėn. 12—13 d.d. Clevelande įvyko Š. Amerikos liet. sporto žaidynių I-ji dalis. Čia dalyvavo apie 350 sportininkų.

— "Sporto Žinių" Nr. 3 jau išėjo iš spaudos. Laikraščio redakcijos adresas: 1330 So. 51st Ave., Cicero 50, Ill.

— Pabaltiečių žaidynės bus praveistos balandžio mėn. 26 d. Chicago Lane Techn. High School patalpose.

— Chicago LSK Neris balandžio mėn. 26 d. 7:30 val. vak. rengia vakarą su programa ir šokiais. Vakaras įvyks Lietuvių Auditorijoje.

1958 m. Pabaltiečių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso varžybos įvyks š. m. balandžio 26 d. Chicagoje. Programoje — krepšinis vyrams, tinklinis vyrams ir moterims, stalo tenisas komandinis ir individualinis vyrams ir moterims. Varžybos vyks: Lane Tech. High School, Western Ave., prie Addison, Chicago 18, Ill. Varžybų pradžia: 12:00 val. — stalo tenisas (mažosios salėje); 1:00 val. — kamuolio žaidimai (didžiojoje salėje).

Ki šiol estai yra užsiregistravę dalyvauti tik stalo tenise. Jei estai dalyvautų ir krepšinyje ar tinklinyje, tuomet varžybų programa būtų pakeista.

Lietuvių reprezentantai dalyvaus visose programoje numatyto se šakose. Mūsų reprezentaciniai vienetai bus sudaryti 8-ju Sportinių Žaidynių metu Clevelande. Jų sudarymu rūpinasi atitinkamų sporto šakų komitetai.

Oficialiu FASK-to įgaliotiniu Čikagoje šių varžybų reikalais yra

Floridoje, Miami mieste, prieš penkis metus trys Pabaltijo kraštų dainininkės sudarė "Baltic Trio" vieneta, kuris sėkmingai pasirodė su lietuvių, latvių ir estų dainomis, tų kraštų kompozitorių vokaliais kūrniais ir ištraukomis iš operų.

Nuotraukoje "Baltic Trio" dalyvės: lietuvaite Anita Novickaitė — Karns (Kornavičienė), latvė Amalija Peterson ir estė Metta Sepp.

Baltijos Trio dainininkės žada netrukus su koncertais aplankyti lietuvių, latvių ir estų kolonijas Amerikos rytuose, kur jų apsilankymai — pasirodymai, be abejo, bus sutikti su dideliu susidomėjimu.

paskirtas A. Laurinaitis, 7229 So. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill. Jam yra pavesta palaikyti ryšius su varžybų rengėjais ir sudaryti organą, kuris pasirūpintų mūsų reprezentantų priėmimu Čikagoje.

Roselando lietuvių dėmesiai

BALANDŽIO 27 VISI DALY VAUJAMEE LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS RINKIMUOSE

"Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieną Pasaulio Lietuvių Bendruomenę"

Iš Lietuvių Chartos

LIETUVI,

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos Spaudos — informacijos Komisija praneša apie balandžio 27 d. įvykstančius Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo rinkimus. Rinkimai vykdomi visose Lietuvių Bendruomenės apylinkėse, seniūnijose ir lietuvių gyvenamose vietovėse. — Balsavimo teisę turi kiekvienas pilnateisis lietuvis, įrašytas į Lietuvių Bendruomenės sąrašus, sumokėjęs solidarumo mokestį ir ne jaunesnis kaip 18 metų. Į Lietuvių Bendruomenę įstoti ir solidarumo mokestį sumokėti galima ir rinkimų dieną balsavimo būstinėse. Balsuojama ne daugiau kaip už 20 pasirinktų kandidatų į Lietuvių Bendruomenės Tarybą ir ne daugiau kaip už 41 kandidatą į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimą.

Lietuviai, gyvenantieji toli nuo lietuviškų apylinkių, dėl ligos ar kitų priežasčių negali atvykti į balsavimo vietas, balsavimo pareigą atlieka paštu iš anksto išre gistrudami Centrinės Apylinkės Rinkimų Komisijoje: J. Liudžiū, 1456 W. 54 Street, Cleveland 2, Ohio.

Lietuvių Bendruomenė yra visame pasaulyje išlaikytų lietuvių centrinė organizacija. Pagrindinis Lietuvių Bendruomenės tikslas — išlaikyti, kurti ir ugdyti savo tautos gyvybę, kalbą, tautines tradicijas ir skleisti kultūrinę apraišką. Lietuvių Bendruomenės nueitą kelią matome iš atliktų darbų: pradedant moksleivių tautinių ansamblių ir lituanistikos mokyklų organizavimu, rėmimu ir baigiant kultūros, jaunimo kongresais ir dainų bei tautinių šokių šventėmis.

Tautiete-i,

Jei vertini Lietuvių Bendruomenės darbą, esi raginamas balandžio 27 d. dalyvauti Lietuvių Bendruomenės Tarybos ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo rinkimuose. Atiduok savo balsą už kandidatus, kuriems geriausiai se

MEN'S furnishings — Est. 8 yrs.; large trading area. Stock mod. fixtures. \$14.500. Ph. Sandvich: 7481 or 5316.

patiki Lietuvių Bendruomenės va dovai.

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Tarybos Spaudos-Informacijos Komisija

LB GERIAUSI KANDIDATAI

Mūsų politinių grupių susigrupavimas eiti į LB rinkimus organizuotai rodo, kda partijos LB su teikia didesnį vaidmenį, nei kar tais pasisako. — Laisvoji Lietuva šitokį susigrupavimą laiko kenksmingu, nes Liet. B-nei reikalingi ne politikieriai, o darbininkai, — mažiau kalbą ir daugiau dirbą. Šitai turint galvoje, L.L. redakcija šiuo pareiškia, kad jos nuomone Lietuvių Bendruomenės vadovybėje geriausia būtų, jei būtų išrinkti žemiau išvardytieji kandidatai:

Adamkavičius, Valdas Albavičius I., kun. prel. Bachūnas J., ūkininkas Banionis Ant., studentas Barzdukas St., mokytojas Čekienė Em., mokyč.-žurn. Čižiūnas V., mokytojas Dailidka R., teisininkas Jasaitis Jon., teisininkas Kutkus V., inžinierius Juška A., kunigas Nasvytis Alg., inžinierius Mikulskis Alf., muzikas Musteikis K., karininkas Sruoga Kazys, dr. ekon.-žurn. Švedas Jon., pulk.-ekonomistas Trakys A., kunigas Vakselis Aleks., arts.-karin. Virbalis Jon., visuomenininkas Žiurys Pij., chem.-inžin.

ŠAULIAI IR ŠAULĖS!

1958 m. balandžio mėn. 27 dn. visoje Amerikoje įvyksta L.B. Tarybos ir PLB Seimo atstovų rinkimai, kurie išbaigs Lietuvių Bendruomenės galutinį susiorganizavimą. Pati Bendruomenė, tai esanti už mūsų tėvynės ribų visos tautos dalies jungėja, ugdytoja ir saugotoja nuo tautinės mirties. Jau pereinantis metais LŠST Laik. Centro Valdybos vieneta konferencijoje Čikagoje, atsišaukime į šaulius — vienbalsiai ragino pavieniai ir organizuotai stoti į Lietuvių Bendruomenę. Taigi, kurie dar nesate lietuvių bendruomenės nariais — tuojau įstokite. Balsavimo tei-

kęs 18 metų amžiaus ir sumokėjęs solidarumo mokestį už vienerius metus.

Šauliai! Dabar yra reta proga parodyti mūsų tautinį vieningumą ir lietuvišką solidarumą. Pagaliau turime kandidatų ir iš šaulių tarpo. Todėl kviečiame šaulius skaitlingai dalyvauti: balsuoti patiems, raginti savo šeimos narius ir kitus pažįstamus atlikti savo pareigą lietuvių bei. — Balsuokite balandžio mėn. 27 d.

Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje Laikinoji Centro Valdyba Brocktonas, 1958 m. bal. 12 d.

SANTAROS AKADEMINIS SAVAITGALIS

įvyks 1958 m. balandžio 26—27 d. Western YMCA patalpose, 1607 Clark St., Detroit, Mich.

Savaitgalio tema: "Tautinis sąmoningumas ir jo kovos dvasia". (Iš Santaros įstatų nr. 2).

Šeštadienį: 10:45 val. — Akademinio savaitgalio atidarymas; 11:00 val. — Tautinis sąmoningumas — Kavolis; 13:00 val. — Pranešimų ciklas. "Visuomeninės veiklos prasmė" praveda Z. Rekašius. 1. Psichologinis aspektas — E. Zabaraukaitė, 2. Moralinis aspektas — G. Gedvila, 3. Praktinis asp. — V. Adamkavičius. 19:00 val. — Jaunimo subatvakaris.

Sekmdienį: 11:00 val. — Pamedalos; 12:30 val. — "Kova už individualizmą" — dr. J. Kaupas. Iškilmingas uždarymo aktas.

Pranešama, kad JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos ir Pasaulio Lietuvių Seimo atstovų rinkimai Roselando bus praveisti 1958 m. balandžio mėn. 27 d.

Bus balsuojama Visų Šventųjų parapijos salėje — 10806 So. Wash Ave., nuo 7 val. ryto iki 7 val. vakaro. Per šiuos balsavimus bus išrinkta 20 atstovų į Tarybą ir 41 atstovas į Pasaulio Lietuvių Seimą. Balsuotojai balsavimo korteles gaus vietoje.

Roselando Rinkimų Komisija

GROCERY STORE — For sale or lease with option to buy; cement block construction: 25'x50'; fully equipped; inventory, \$5,000, SDM take out license. Also 5 room house, modern, with two auxiliary utility rooms: approx. 2 acres land. Gross over \$82,000. Can be handled by couple. Located in Newago, Mich. Phone Fenn ville, Michigan, 2-5876, or Saugatuck, Michigan, 4-2681, Cecil Rosonow.

MOVING

Iš arti ir toliau. Sąžiningas darbas.

Šaukti tel.: Bishoph 7-9326

V. KARALIUS, 4140 S. Albany Ave., telefonas BI 7-2865,

A. MINEIKIS, 3016 W. 42 Str. telefonas CL 4-3977.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Priimami siuntiniai į Lietuvą ir į kitus kraštus. Patarnavimas nebrangus. Pristatymas 2—3 savaitį bėgyje. Visko neaprašysi, todėl prašome įsitikinti, kad patarnavimas sąžiningas ir geras. Reikalaukite informacijų

WORLD PARCEL SERVICE

Pas vedėją Pr. Nedzinską

3320 So. Halsted St. (J. Karvelio prekybos patalpose) Chicago, Ill. Tel. YArds 7-0677.

BRUNQ kepyklos gaminiai baigia užkariauti Čikagos rinką, nes

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Agūona

Bruno Macianskas
3339 Litanica Ave. Telef. CLifside 4-6376

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas — 3148 West 63rd Street CHICAGO, ILL. Ofiso telefonas: Prospect 8-1717 Valandos: po pietų 1—3; vak 7—8 tikrai antradieniais ir penktadieniais Trečiadieniais ir sekmadieniais ofis uždarytas. BUTAS: 3241 W. 66th PLACE Tel.: RE 7-7888

Tel.: ofiso AR 6-0161 rez. GR 2-9208

Daktaras JUOZAS BARIKUS

Gydytojas ir Chirurgas 2336 W Chicago Ave., Chicago 22, Ill

Val.: 1—3:30, 6—9 p p pirmad. antrad., ketvirtad., penktad.; 11 val ryto — 2 val p p šeštad Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.

Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos: nuo 10 iki 12, nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val. Išskyrus trečiadienius ir sekmadienius. Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val. Telefonas: ofiso LAfaet 3-4949 namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street Tel.: Virginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kosmetikos dalykų ir malonus patarnavimas pačio savininko

Pr. Šimkus